

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 240—
za pol leta 120—
za štiri leta 60—
za en mesec 20—
Za inozemstvo celoletno K 480—
Sobotna izdaja:
Za celo leto K 48—
za inozemstvo 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostopenjski petstvarci (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje-
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 18.
Izhaja vsak dan izvenredni
poučevalski in dneva po prax-
niku ob 5. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKS.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Kokopis se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 323.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.787, ogr. 28.511, bosn.-herc. 7583.

Razpad.

Med demokrati in radikali se je tih spor zaostрил tako, da je vsak trajni sporazum med obema velikima skupinama nemogoč in ponižna prošnja demokratov, ki jo nameravajo nasloviti demokracije v obliki posebnega memoranduma na g. Pačiča, naj ustavi odkrito borbo radikalnega časopisa proti demokratom, bo ostala glas vpijočega v puščavi. Ravno tako se radikali tudi ne bodo mnogo ozirali na demokratsko zahtevo po desavuiranju g. Protičiča, pač pa utesnejo odkrito desavuirati gospode demokrate.

Kako »prirčno« razmerje vlada danes med obema odločilnima strankama, pričajo izjave raznih radikalnih veličin, ki jih objavljajo ne le radikalski, ampak tudi demokratski, oziroma demokratom jako blizu stoječi listi. Da navedemo le nekaj primerov:

V »Epohi« od 6. septembra piše radikalski prvak: »Na videz izgleda, da so radikali in demokracije vsled sličnosti svojih programov navezani drug na drugega. To ni točno. Demokratska stranka je osnovana za to, da vrže radikale in sama stopi na njihovo mesto. Sestavljena je iz strank, ki so že od nekdaj vodile silno borbo z radikali. Po vojski pa so se pojavile še principijelne razlike med obema skupinama. Mi smo sicer z demokrati sodelovali, a nikdar nismo bili drug proti drugemu odkritosrčni; niti med vojsko ne, ko smo smatrali demokrate še vedno ravno tako za svoje protivnike kot oni nas.

Mi in demokracije imamo pač različne mentalitete in različne značaje in naše delovne metode so popolnoma različne.

Ta nasprotstva so se v zadnjem času zelo poostrižila zaradi samovoljnih uradniških imenovanj. Zato odkrito povem — nadaljuje radikalski prvak — da ne verujem v možnost skupnega dela. Sedanja vlada bo mogoče še ostala do povratka kraljevega, po sestanku skupščine pa mora priti nekaj novega. Kaj bo prišlo, ne vemo. V radikalnem klubu menijo nekateri, da je treba pripraviti teren Protičiču, drugi pa so zato, da prepuste vlado demokratom in naj ti počno, kar hočejo. Radikali pa bi šli v opozicijo, ker bi na ta način silno okrepili svoj položaj med ljudstvom, demokrate pa bi diskreditirali do popolne onemoglosti, nakar bi radikali dosegli odločilno veljavo. Za opozicijo so nekateri tudi zato, ker so uverjeni, da tudi Protičičeva vlada ne bi mogla delati zaradi raznovrstnih elementov, ki bi prišli v njo. Tretja struja pa, ki je za nadaljnje sodelovanje z demokrati, je silno slaba in postaja od dne do dne slabša.

Za prestop radikalcev v opozicijo ple-dira tudi mitroviška »Srbija« v daljšem dopisu iz Beograda.

Tudi glavno glasilo zemljoradnikov »Selo« piše, »da bi se demokrati radi spojili z radikali v enoten blok, toda radikali ne marajo prav, oni se nočejo z demokrati niti pogajati. Kakor hitro bodo radikali našli nove zaveznike, bodo demokrate vrgli iz vlade kot izžete citrone.« Nato dostavlja »Selo«: »20. oktobra t. l. pride prav lahko do nove vlade brez demokratov.«

Ni dvoma, da je v teh poročilih belgrajskih listov o položaju mnogo resnice in prav verjetno je, da v doglednem času ne bomo imeli le nove vlade, ampak tudi nove volitve.

Celo zdravilišče zgorelo.

Trident, 7. septembra. Velik požar je uničil vas Moltano, poletno zdravilišče, ki leži okoli 1000 m visoko nad morjem. Pogorelo je 120 hiš, 700 ljudi je brez strehe.

Mednarodna ojačenja za Zgornjo Šlezijo.

Rim, 7. septembra. Včeraj je odpotoval v Zgornjo Šlezijo en bataljon 2. grenadirskega polka iz Sardinije, broječ 600 mož.

Za reorganizacijo radikalne stranke.

Beograd, 7. sept. Kakor poročajo listi, je izdal ministrski predsednik Pašić kot predsednik glavnega odbora radikalne stranke proglas vsem okrožnim odborom, v katerem pravi, da je treba začeti preureditev radikalne stranke, katero je treba

na vsem teritoriju naše kraljevine reorganizirati. V tem proglasu se govori tudi o odnošajih radikalne stranke napram drugim strankam. Proglas zastopa mnenje, da mora stranka začeti z zakonodajnim delom. — To so važna znamenja bodočnosti!

Avstrijsko-madžarski spor.

Dunaj, 7. septembra. (Izv.) Dogodki na avstrijsko-madžarski meji so dali legitimistom na Dunaju novega poguma. Na Dunaju se nahaja poleg številne oficirske lige nad 60.000 organiziranih legitimistov, ki razpolagajo z bogatimi sredstvi. Dognano je, da stoje dunajski legitimisti v tesni zvezi z monarhisti na Slovaškem.

Praha, 7. septembra. (Izv.) Agrarno glasilo »Venkov« razpravlja obširno o dogodkih na zapadnem Ogrskem in priznava možnost, da bo morala mala ententa nastopiti kot čuvar miru v Srednji Evropi, ako bosta ententa in Zveza Narodov posvečala dogodkom na zapadnem Ogrskem več pozornosti kot doslej.

Naše zahteve na šolskem polju.

V šolskem odseku katoliškega shoda na Brezjah so bile sprejete soglasno in z viharim navdušenjem sledeče resolucije:

1. Upeštevajoč velike plemenske, verske, gospodarske in kulturne razlike zahtevamo slovensko pokrajinsko šolsko avtonomijo.
2. Otroci krščanskih staršev naj pohajajo le v šole, ki imajo za podlago Kristusova načela.
3. Učence katoliških staršev smejo poučevati in pouk nadzorovati le katoliški misleči in živeči učitelji in nadzorniki obeh spolov.
4. Zastopniki staršev morajo imeti odločilno besedo v vseh šolskih korporacijah.
5. Pouk v svetnih predmetih naj se razvija v smislu krščanskega svetovnega nazora. Na istem temelju morajo biti sestavljena vsa šolska berila in vse druge učne knjige.
6. Naslanjajoč se na dokazano dejstvo, da je le dober kristjan zvest državljan, naj ne dela državna oblast nobenih ovir ustanavljanju verskih kongregacij in drugih krščansko svetovno naziranje utrujujočih društev med šolsko mladino.

7. Brez dobrega učitelja ni dobre šole, zato nujno zahtevamo skorajšnjo ustanovitve velikega katoliškega učiteljskega.

8. Odločno protestiramo proti oficialni uvedbi sokolske telovadbe in sokolske protiverske in militaristične vzgoje po naših slovenskih šolah in zahtevamo, da sokolska propaganda med šolsko mladino takoj preneha.

9. Država naj posvečuje vso pažnjo kmetijskim, obrtnim in drugim strokovnim šolam in društvom. Vendar naj poučujejo na teh šolah učitelji, ki ne bodo podirali tega, kar zida družina in Cerkev. Boljše nobene, kot ljudski časni in večni blagor izpodkopavajoča učilnica.

10. Pozivljamo naše voditelje, da v zvezi z vernimi Hrvati in Srbi in naslanjajoč se na svetovno silo mednarodne krščanske ideje tudi v Jugoslaviji povzdignejo do popolne veljave svobodo krščanske šole in krščanske vzgoje.

11. Učitelstvu »Slovske Zveze« izražamo zahvalo in popolno zaupanje slovenskega katoliškega ljudstva.

Dr. M. Natlačen:

Afera dr. Milko Brezigarja pred sodiščem.

(Dalje.)

Vse to je razvidno iz že ponovno omenjenega kazenskega spisa dunajskega deželnega sodišča in sedaj izrečno priznano tudi po drju. Emilu Brezigarju. Nesporno dejstvo je torej, da je dr. Brezigar kot uradnik Žitnega zavoda za Nižje Avstrijsko na Dunaju močno nakaznice, ki so prihajale na njegov oddelček v ta namen, da se uničijo, naprej prodajati in zahteval za vsak kg moka, ki bi jo dotična stranka prejela na podlagi take nakaznice, po sedem kron dočim je bila tedaj cena moki, ki so jo stranke dobivale potem svojim konsumnih organizacij od Žitnega zavoda, K 1,20 za kg. Pri tem pa se ne sme prezreti tudi še dejstva, da bi moral dotičnik, ki bi prejemal moko na podlagi teh dr. Brezigarjevih močnih nakaznic, plačati poleg K 7, — za kg tudi še maksimirano ceno K 1,20 in bi stala na tak način pridobljena moka vsled tega K 8,20 za kg.

O tem, kako bi se kupnina K 7, — za kg imela porabiti, je izpovedal Ciril Mrak, da se je s svojimi pomagači dogovoril, da se dosežena kupnina po K 7, — za kg med njimi medsebojno razdeli.

To vse izpričuje kazenski spis dunajskega deželnega sodišča in priznava kot resnično sedaj tudi dr. Brezigar sam, ki pa v svojo opravičbo navaja, da vsega tega ni podvzel zaradi lastnega dobička, marveč edinole v ta namen, da pride tem potom do denarnih sredstev, ki jih je za protidržavno propagando, špijonažo itd. nujno potreboval.

Recimo, da je ta dr. Brezigarjeva trditve resnična, da torej on močnih nakaznic ni prodajal raditega, da bi s tem samega sebe okoristil, marveč edinole v namenu, da dobi na ta način potrebnih dohodkov za

vzdrževanje protidržavne propagande in da je hotel doseči s tem tudi oslabeitev državne odporne moči.

Katoličanom in zlasti jezuitom se kaj rado podlika načelo, ki ga cerkev nikdar ni priznala kot pošteno in ki je izraženo v treh besedah: »Namen posvečuje sredstva.« Samo oni, ki priznava veljavnost temu načelu, bo mogel zagovarjati to dr. Brezigarjevo postopanje kot moralno opravičljivo. Ako se noče postaviti ves družabni red na glavo, temu načelu ni mogoče priznati veljavnosti.

Oglejmo si to načelo na nekaterih primerih:

Župan v kmečki občini, ki je imel med vojno v svojih rokah tudi občinsko aprovizacijo, gre in proda trgovcem moko, ki jo je dobil od Žitnega zavoda za svoje občane, ki niso z moko sami dovolj preskrbljeni, za desetkratno ceno in iztrži na ta način lepe denarje. Tega denarja ne porabi zase, marveč ga odda v kake bolj ali manj dobrodne namene; izroči ga n. pr. sosedu, ki je pogorel, kot darilo; ali pa porabi ta denar za preskrbovanje občinskih siromakov — torej vsekako v obče koristne namene. Kaj poretke o takem županu in k takemu postopanju občani, ki so v svojih aprovizacijskih pravicah morda zelo občutno prizadeti? Zelo dvomim, da bi se našli ljudje, ki bi si upali tako postopanje odobravati ali celo hvaliti in prepričati sem, da bi se zoper takega župana dvignila vsa občina in mu takoj vzela iz rok ne le aprovizacijo, ampak tudi županske posle. Tudi ne morem dvomiti, da bi se za takega župana zelo intenzivno zanimal tudi drž. pravdnik in sicer ne le radi navajanja cen in veriženja, ampak tudi še radi česa drugega.

In kaj bi poretke k naslednjemu slučaju?

Nekdo gre in ukrade sosedu 100.000 kron. Ne porabi pa tega denarja zase in tudi že od vsega začetka nima namena, da bi s tem denarjem sebe okoristil. Gre in da-

ruje ta denar recimo za nove zvonove farne cerkve, ki bi jih morala eventualno tudi potom naklad na davke nabaviti občina. Tudi ta nakloni celo svoto, do katere je na ta način prišel, v namene, ki jih vsaj večina smatra kot obče koristne. Dvomim, da bi se našel v kulturni državi sodnik, ki bi bil le trenutek o tem v dvomu, jeli takega človeka radi tatvine obsoditi ali ne.

Trdilo se bo morda z nasprotno strani, da ti primeri šepajo raditega, ker je v Brezigarjevem slučaju težko mogoče ugotoviti subjekt, ki je bil vsled teh manipulacij oškodovan. Toda mislim, da gre tu za podoban slučaj, kakor, če bi se kdo zagovarjal s tem, da je izmaknil to ali ono stvar velikemu bogatstvu, kateremu se pri njegovem bogatstvu to prav nič ne pozna, ali da je bila izmaknjena stvar last velikega števila oseb in da vsled tega z ozirom na množico oškodovanih oseb in proporcionalne malotnosti škode, ki jo posamezna oseba vsled tega utrpí, ni mogoče govoriti o kaznivem ali nepoštenem dejanju.

Vsled gori opisanih manipulacij so bili oškodovani oz. so imeli biti oškodovani tisoči onih, ki so bili na državno aprovizacijo navezani. Njim namenjeni itak skrajno piko odmerjeni kvantumi moke se je moral vsled tega še bolj skriti, ker je del te moke potom manipulacij moral priti v roke, katerim ta moka ni bila namenjena in ki do te moke niso imeli nikake pravice. Ti bi prišli neupravičeno za približno sedemkrat višjo ceno do moke, ki bi jo na račun drugih potrebnijih uporabili, ali pa jo še z večjim dobičkom naprej prodali, tako da bi jo morali zopet revnejši, ako si hočejo svoje aprovizacijske razmere izboljšati, še za dražji denar kupiti, ko je bila njim za sedemkrat nižjo ceno namenjena.

Res je, da ni mogoče tu konkretno ugotoviti posamezne osebe, ki ji je bila na ta način odvzeta moka. Toda po mojem mnenju na moralni kvalifikaciji teh manipulacij ne more ta okolnost prav nič spremeniti.

In s to manipulacijo naj bi se dosegel še drugi namen — oslabeitev državne odporne moči? Komur je znano, kako so se razpoložljiva živila med vojno delila med vojaštvom in civilnim prebivalstvom, mi bo priznal, da je moglo biti s temi manipulacijami oškodovano v svoji prehrani edino civilno prebivalstvo v zaledju. Sicer bi pa z isto pravico zagovarjal svoje manipulacije tudi tvorničar, ki je dobavljal vojaštvu čevlje, ki so se izkazali kot navadna goljufija. Znani so slučaj, ko je dobilo vojaštvo v hudi zimi novo obutev; komaj pa so vojaki prišli z novimi škornji v sneg in vlogo, so čevlji razpadli. Tudi o takem vojnem dobavitelju bi morali potem reči, da je in sicer zelo uspešno delal za razrušitev Avstrije. In navedniki, vojaški oficirji itd., ki so vojnemu erarju na debelo kradli in ga goljufali — tudi ti so končno vsak po svoji moči pripomogli k oslabeitvi odporne moči države, toda moralno njihovi dejanji ni mogoče odobravati, ne opravičevati.

Sicer pa govore zelo težki in prepričevalni momenti proti temu, da bi se bil dr. Emil Brezigar spustil v gori opisane manipulacije z močnimi kaznicami zgolj v ta namen, da si pribavi na ta način potrebna sredstva za protidržavno propagando. Naj v tem pogledu opozorim samo na nekatera dejstva:

1. Vse propagandno in špijonažno delo, ki ga je vodil dr. Brezigar, je šlo, kakor izhaja to nedvomno iz pričevanja njegovega prijatelja dr. Gregorja Žerjave, v sporazumu s slednjim. Sploh kaže, da sta si bila dr. Brezigar in dr. Žerjav tedaj zelo intimna. Ne zdi pa se mi verjetno, da bi bil dr. Brezigar molčal o tej svoji nameravani manipulaciji z močnimi kaznicami nasproti dr. Žerjavu, ako je resnica, da je hotel s to manipulacijo začeti edinole, da pride tem potom do denarja za protidržavno propagando. Dr. Žerjav pa je pri poročni razpravi kot priča moral priznati, da ni vedel, ko so drja. Brezigarja na Dunaju zaprli, je-li res zagrešil, česar so ga dolžili. Dr. Žerjav sam je n. pr. dr. Korošca informiral tedaj v tem zmislu, kakor da se dr. Brezigarju godi krivica, da je na stvari

nedolžen in da ni on s prodajo močnih nakaznic v nikakoli zvezi.

2. Značilna je tudi izpovedba sokrivca Cirila Mraka, ki je izrecno povedal, da so se med seboj dogovorili, da si dobiček, ki bi ga pri prodaji močnih nakaznic dosegli, medseboj razdele.

3. Ako se je dr. Emil Brezigar res lotil kupčije z močnimi nakaznicami v ne-sebičnem namenu kakor sedaj trdi, je razumljivo, da je svojo krivdo pred dunajskim sodiščem trdovratno tajil, ker je moral sicer računati z možnostjo, da ga končno obtožijo ne-le radi veriženja, ampak radi vse kaj drugega. Toda po izvršenem zloumu Avstrije, potem ko se je ustanovila Jugoslavija, v kateri je zavzel dr. Brezigar zelo odlična mesta in postal celo narodni poslanec, gotovo ni imel prav nobenega razumljivega razloga več, da svojo krivdo tajil. Brez vsake nevarnosti bi bil dr. Brezigar po zloumu Avstrije vsakomur lahko priznal, da je z močnimi kartami res manipuliral kakor mu to očita dunajska obtožnica — seveda, ako je resnica, da je bilo vse to njegovo delo naperjeno zoper moč in obstoj Avstrije in ako ni iskal pri prodaji močnih nakaznic svojih lastnih osebnih koristi. Saj bi se mu to štelo nedvomno celo v veliko narodno junaštvo!

Dejstvo pa je, potrjeno po pričevanju dr. Ivana Slokarja, da je dr. Brezigar tudi še po vojnem zloumu in sicer celo proti svojim osebnim prijateljem ogorčeno tajil, da bi bil on res zagrešil manipulacije z močnimi nakaznicami, zaradi katere je bil na Dunaju v preiskovalnem zaporu in obtožen. Pred porotniki je namreč dr. Ivan Slokar kot priča pod prisego izpovedal na moje vprašanje to-le:

Ko se je meseca decembra 1918 ali januarja 1919 dr. Slokar sestal v Ljubljani z dr. Brezigarjem, ga je ta vprašal: »Ali Ti verjameš, da sem jaz res zagrešil to, česar sem bil obdolžen?« Dr. Slokar je odvrnil dr. Brezigarju: »O tem, ali si kriv ali ne, ima soditi sodišče, ne jaz! Toda indiciji govore za to, da si kriv.« Dr. Brezigar je bil radi tega ogorčen in je dr. Slokarja celo zavrnil, češ, kako ga le more kaj takega sumničiti.

4. Omenil sem že, da je »Slovenec« radi manipulacije s krušnimi kartami napadel dr. Brezigarja že v svojih št. 269 in 271. »Slovenski Narod« je tedaj na te »Slovenčeve« obdolžitve odgovarjal tako, kakor da gre tu na »Slovenčev« strani za navadno podlo obrekovanje, ki je popolnoma brez vsake stvarne podlage, za navadno denunciacijo ali kakor naj se že to imenuje. Zakaj ni dr. Brezigar tedaj nastopil in pred vso javnostjo priznal svojega dejanja in povedal, da je vse to, česar se ga obdolžuje, storil iz najidealnejših nagibov in brez najmanjše osebne koristi?

5. Dne 13. januarja t. l. je vložil dr. Brezigar zoper »Slovenčevega« odgovornega urednika Mihaela Moškercia obtožnico. Kakšni nagibi so vodili dr. Brezigarja, da je še v tej obtožnici molčal o onih idealnih motivih, ki so ga napotili do tega, da je močne nakaznice prodajal? Tedaj nemda vendar ni imel več resnega povoda, da ne bi cele zadeve pojasnil, kakor je po njegovi sedanjosti trditvi bila. Toda v tej obtožnici je dr. Emil Brezigar izrecno trdil, da so se mu s strani »Slovenca« »kazniva dejanja, katerih nikdar zagrešil ni, podtaknila« in da on teh dejanj, o katerih piše uvodoma navedeni inkriminirani članek, ni nikdar zagrešil.

Šele potem, ko je dospel kazenski akt dunajskega sodišča v Ljubljano in bi bilo očitno brezplodno še dalje tajiti očitano veriženje z močnimi kartami, je

prišel dr. Brezigar s priznanjem in povedal o motivih, ki so ga do tega dejanja nagnili.

Nočem si lastiti nikake pravice, da izrečem v stvari sami sodbo, ker bi bila moja sodba tudi nemerodajna. Ustvari naj si pač svojo sodbo čitatelj sam na podlagi teh dejstev, ki so vsa dokazana po sodnih spisih. Eno pa je gotovo, da je »Jutrovo« poročilo o »sijajnem zadoščenju«, ki ga je baje dosegel dr. Brezigar v soboto v porotni dvorani — zelo milo rečeno — popolnoma deplasirano. Brez ozira na ves ta dejanski stan, ki sem ga po močnosti izčrpno, vendar pa sine ira et studio podal v tem svojem članku, dokazuje že sama poravnava, sklenjena pred porotniki, da o kakem »sijajnem zadoščenju« ne more biti najmanj govora. Dr. Emil Brezigar je v tej pravdi nastopil kot tožitelj in on, oziroma njegov zastopnik je bil, ki se je mnogo trudil, da je končno mene pridobil, da sem o poravnavi sploh začel govoriti. In kako drago je to »sijajno zadoščenje« plačano! Vse ogromne stroške, ki morda ne bodo zaostali mnogo pod 50.000 kron, je prevzel dr. Emil Brezigar nase. Kako bolj umestno bi bilo, ako bi »Jutro« prineslo o razpravi kratko poročilo, kakršno je prinesel »Slovenec«, kajti s tem bi dr. Brezigarju napravilo največjo uslugo, da bi se namreč javnost z afero dr. Brezigar več ne bavila.

Končno samo par stavkov o očitnem potnem listu in o nagibih, zakaj sem sploh privolil v poravnavo!

V Belgradu je prišla v družbi, v kateri so bili tudi dr. Ivan Shwegel, dr. Ivan Slokar in Janko Jovan, na razgovor afera dr. Brezigarja. Dr. Ivan Shwegel, ki je hotel imeti od dr. Slokarja avtentično poročilo o tej aferi, se je glasom pričevanja dr. Slokarja izrazil, ko mu je dr. Slokar celo zadevo obrazložil: »A, sedaj šele razumem, zakaj je imel dr. Brezigar Žerjavov potni list za Pariz, ko je bil na Dunaju.« Tudi je še omenil dr. Ivan Shwegel tedaj, da je on dr. Brezigarja še povprašal, zakaj ima potni list dr. Žerjava, da pa je nato dr. Brezigar napravil nekako nevšečno gesto, češ: »Saj je vseeno!«

Iz tega pripovedovanja sta dr. Slokar in Jovan sklepala, da se je dr. Brezigar posluževal na svojem potovanju v Pariz skozi Nemško Avstrijo potnega lista dr. Žerjava in sta ta svoj sklep logično utemeljevala s tem, češ, da se je bal radi svoje dunajske afere, da ga ne bi v Nemški Avstriji zaprli.

Ko pa je prišla ta zadeva po »Slovenčev« notici v javnost, je dr. Ivan Shwegel stvar pojasnil v tem smislu, da on dr. Brezigarja z dr. Žerjavovim potnim listom ni morda videl v vlaku, marveč da je potni list dr. Žerjava videl pri dr. Brezigarju, ko je ta iskal za dr. Žerjava vizum pri dunajskem državnem uradu za zunanje zadeve.

Da bi bil torej dr. Brezigar uporabljal potni list dr. Žerjava na svojem potu v Pariz skozi Nemško Avstrijo, tega nismo mogli dokazati in je »Slovenec« s temi svojimi očitki dr. Brezigarju vsekakor delal krivico. To me je nagnilo, da sem končno pristal na poravnavo, ki mi jo je ponudil dr. Brezigar in je moj klient Mihael Moškerc prav z ozirom na ta očitke, ki se je izkazal kot neutemeljen, lojalno izjavil, da se je prepričal o tem, da se je delala dr. Brezigarju krivica. O kakem obrekovanju, o katerem piše »Jutro« v zvezi s tem očitkom, pa na podlagi povedanega tudi ne more biti govora.

Tako izgleda afera dr. Brezigarja!

Odmev na klic iz Rogaške Slatine.

»Kdor ni za narodno edinstvo, (v smislu mladodemokratskega umevanja te besede seveda opomba uredništva), temu ni mesta med nami v javni najmanj v učiteljski službi« — tako so ponosno govorili »napredni« učiteljski prvaki v Rog. Slatini in kazali porogljivo na »klerikalne reakcionarje« člane Slomškove zveze kot na izdajalce države, domovine, naroda in napredka. Včasih bi bilo pa le dobro, predno se s takim ponosnim zanosom spuščajo nad svoje tovariše, če bi pogledali nekoliko v svoje vrste, ker bi gotovo spoznali na sebi samih še hujše grehe kot jih očitajo Slomškarjem in ne bi hodili z maslom na glavi na solnce javnosti. Naj nam torej ne zamerijo gospodje, če najde njihov bojni klic od naše strani primeren odmev, in sicer odmev, ki so ga gospodje izzvali sami s posebnim pozivom na enega naših somišljenikov. Pa prepustimo besedo gospodu samemu:

Okrajno učiteljsko društvo za radovljjski okraj me je pozvalo v »Učiteljskem Tovarštvu« z dne 18. avgusta 1921 na jako neprijetno nalogo. Dotični poziv se glasi: »Za edinstvo države«. Pod tem naslovom je g. Franc Silvester, nadučitelj na Boh. Bistrici, med drugim tudi zapisal v »Slovenec« št. 181 — eden, ki je zavzemal silno važno zaupniško mesto v bivši avstrijski okupacijski armadi v Srbiji, je zapil: Učitelj, ki ne pripozna ustave, ne spada sem...« Pozivamo g. Silvestra, da javno ali pismeno sporoči polno ime tistega, ki je zavzemal to »silno važno zaupniško mesto«, obenem pa tudi naziv in kraj te službe.

Naj sledi moj odgovor. Dotični g. tovariš je bil za avstrijske okupacije c. kr. okrožni šolski nadzornik v Srbiji. Ime in kraj za danes kolegijsko zadržim. Avstrijska uprava je obče učitelje kaj hitro poglajala na fronto, kaj še, da bi slovenski šolnik zavzemal tako važno mesto v ozadju. Za take službe so bili odločeni le dokazano zaslužili avstrijski državotvorci. Mesto c. kr. okrožnega šolskega nadzornika v okupirani Srbiji je bilo torej resnično silno važno zaupniško mesto. — Da je dotični gospod tovariš opravljal nadzorniške funkcije v smislu poverjene naloge, me prepričujejo zlasti njegovi dopisi v »Potopniku« l. 1917. Navajajoč šolsko statistiko, gotovo ne brez gotovih tendenc, povzdiguje avstrofilske Obrenoviče. O hrabrih srbskih vojaki piše, da so požgali šolske klopi, da jim ni bilo treba iskati drv. »Proti koncu zime niso prizanesli niti vratom, niti okvirom v oknih« itd. — O nasilnem poučevanju latinice in zatiranju srbske narodne pisave govori: »Ker pa nismo imeli šolskih knjig, razdeljeval sem po šolah »Beogradske Novine«, iz katerih so otroci čitali. Ob sklepu šolskega leta so znali vsi otroci čitati in pisati v latinici. Pri nadzorovanju sem dostikrat zahteval, da se otroci podpišejo na tablo tudi v cirilici in izkazalo se je, da je marsikateri učenec že pozabil kako cirilsko črko. Mislim, da ne bo nikakoli težava uvesti popolnoma in izključno uporabo latinice, ker ljudstvo je izprevidelo (!), da se s cirilico ne more daleč priti.« — O neumorno trudoljubivem srbskem narodu, ki ga vsi ljubimo in spoštujemo in le obžalujemo, da nima srečnih rok pri izbiri nekaterih voditeljev, pa je izpovedal bivši c. kr. nadzornik, sedaj liberalni demokratski priganjač, sledeče impertinentne besede: »Da, da, delo, na to je treba privaditi srbsko ljudstvo!

Srb dela samo toliko, da more živeti —«. Povem odkrito, da sem pričujoče napisal težkega srca, ker nimam bizantinskih navad. Pozvan, sem bil prisiljen. — Upam, da sem apelo okrajnega učiteljskega društva za radovljjski okraj zadostil in da ne bom imel več neprijetne dolžnosti, izpolniti svoja izvajanja še s podrobnejšimi pojasnili.

Nadučitelj Fran Silvester.

Takih odmevov bodo slišali »napredni« gospodje še mnogo. Zvedeli so, kar jim je potrebno, v včerajšnjem »Slovenec« in »Novem Času«, danes nadaljujemo, in če bo treba, bomo nadaljevali stvar tako dolgo, da jo dovedemo do absurda.

Fran Šuklje:

Črnomelj—Ogulin ali Kočevje—Moravice?

II.

In kaj bo s progo, ki jo sedaj trasirajo iz Kočevja na Brod-Moravice?

Zares, lepo jih je videti, podjetne prebivalce velikolaške, ribniške in kočevske kotline, kako so se zavzeli za svojo železnico, kako se gibajo, deputacije pošiljajo in — kar je poglavito — kako denar zbira, ter milijonske vsote »rtvujejo le — za predpriprave za železnico zvezo Brod-Moravice in progo Zagreb—Reka! Vso čast razsodnemu smotrenemu delovanju teh ljudi in njihovih kolodvizi v železniški akciji, kateri kakor veletržec An. Kajfež in poslanec župnik Škulj vodijo vse to gibanje. V zgled naj bodo zaspanim rojakom, ozir. sodeželanom po drugih krajih, ki si domnevajo, da bodo privabili železnico z napitnicami in jo dosegli z resolucijami in peticijami.

Priznavati moramo, da je zahteva prebivalstva kočevskega okrajnega glavarstva po neposredni zvezi z reško železnico in z morjem sama po sebi stvarno dovolj utemeljena. Imajo sicer svojo železnico, kočevsko progo Dolenjskih železnic — a je z a g a t a ter se radi oddaljenosti in neugodnega terena ne da uporabljati za izkoriščanje ogromnih gozdov, ki se razprostirajo nad dolino gornje Kolpe in njenega dotoka Čabranke. Dvigniti te danes še mrtve zaklade bodi tedaj prva naloga projektovane žeeznice. K temu pa še prihaja oni neprecenljivi vpliv, ki ga mora prejeti inteligentno podjetno prebivalstvo, ako se po veliki železnični progi zveže z morjem in iz dosedanje osamelosti pritegne v valovanje svetovnega prometa.

Navzlic vsemu temu pa ne morem prikrivati nekaterih pomislekov, ustavlajočih se omenjenemu načrtu, pomislekov, ki jih projektant inženir M u s i l n i ni mogel docela spraviti s sveta. Proga iz Kočevja do Brod-Moravic je dolga približno 40 km, zgradbena potrebščina bo znašala pri sedanjih cenah okoli 600 milijonov jugoslovanskih kron. Bo-li mogoče, iz te proge v istini napraviti veliko tranzitno progo, ki bo nase potegnila osebni in tovarni promet ne le iz Slovenije, temveč tudi iz sosednih držav, iz zapada in severozapada, kar da je namenjenega na Reko? Ali pa bo železnica le lokalnega pomena, kakor trdi strokovnjak inž. Hrovat v jedrnatem svojem članku?

Vsekako je to sporna točka, ki jo bo moral proučiti shod politikov, poslancev in častnikarjev, sklican na povabilo upravne sveta Dolenjskih železnic. Baviti se bo moral s tem vprašanjem posebno stvarno in nepristransko. Nečem prejudicirati temu

LISTEK.

Anatole Le Braz:

Islandska velika noč.

Iz francoščine prevlel P. V. B.

(Dalie.)

Nekega dne, ko sem brodaril na Mel-pomeni, nas je napadla pred Bourbonom ogromna vodna troba. To je bilo žvižganje, tulenje, gromenje! Kakor peklenski ples vseh hudobnih duhov! Bil sem s tovariši na jamboru in snemal jadra. »Čuj, Kerello, ta pljuča so močnejša kakor tvoja!« mi zavpije na uho moj sosed pri delu. Odgovoril mu nisem, toda zbral sem ves svoj glas in na vso moč pričel peti:

Eun Douè tepkén adori
(= enega samega Boga moli).

Ne poznam nobenega bolj mogočnega in veličanstvenega napeva. Kolikor časa je trajal vihar, sem prepeval. »Imenitno!« mi je rekel kapetan, ko sem prišel z jambora dol. Celu spodaj so vse slišali. Premagal sem vihar neba in morja. In kar je bilo najbolj čudno, je skoraj istočasno vihar, ki ga je gotovo to ujezilo, šel svojo pot naprej...

Na Islandu se je redkokdaj pripetilo, da sem pel. Povedal sem vam zakaj: v sredi teh velikih polarnih tišin ima človek ne-

kak strah pred svojim lastnim glasom. In potem pravijo marsikateri, da to prinaša nesrečo, da se s tem vabi smrt. Moji tovariši so me večkrat prosili, ko smo končali delo:

»Jean René, zapoj nam eno domačo pesem, da bomo zaspali o domovini.«

Včasih sem se udal in predno sem šel spat, sem jim zapel pesem lannionkih deklet ali pa kako bolj žalostno.

Toda peti na krovu, na ves glas? Obrnil sem se proti svojemu bratu, kakor da bi ga hotel vprašati za svet. Sedel je na ograji, noge so mu visele navzdol, z eno roko se je držal vrvi velikega jambora. Pri tujih pripravah nisem imel toliko časa, da bi se pobrigal zanj... Njegov bled obraz me je preplašil. Sicer so bile njegove mlade poteze malo zarjavele od solca, a pod to rdečico je bila zelena barva utopljenca. To me je kar streslo. Brez dvoma je to videl, kajti vzravnal je svojo sključeno postavo, se zasmejal in rekel veselo:

»Torej ne daj se prositi, Jean René... ker je vendar velika noč, si nam dolžan najmanj eno alelujo.«

Njegova lica so se pri teh besedah porbarvala. Ostali so ga podpirali:

»Gotovo, da, eno alelujo.«

»Čuj,« je nadaljeval Guillaume, »neka latinska velikonočna pesem je... ne vem več, s katero besedo se začneja... toda če se spominjaš, so nam pravili, ko sem bil majhen, da so jo iznašli angeli in da je med

časom, ko so jo prepevali, prenehala vsa bol na tem in na onem svetu, celo pri pogubljenih.«

»Ti misliš na O filii et filiae?...«

»Da, ravno to... torej, Jean René. Daj nam to prav lepo zapeti. Naj te slišijo tudi oni tam, gotovo jih bo veselilo kakor nas.«

Pokazal je daljne sence ribiških ladij, ki so bile zasidrane na obzorju.

»Da,« je pritrdil kapetan, »napravi čast Misericordie!«

Pozabil sem vse svoje predsodke in pokonci stoječ na svitku vrvi sem pričel mogočno in nežno himno Vstajenja. Moj glas se je ubrsko dvigal v takorekoč deviški zrak te pokrajine, ki je posvečen večnemu molku. Večina mojih tovarišev in tudi moj brat me je že pri prvih notah začela polglasno spremljati. Kmalu sem bil ves navdušen. Zdela se mi je, kakor da se dvigam s perutmi v prostor, neka pijanost se me je prijala; bilo je, kakor bi vse velikonočne godbe prepevale v meni. Bil sem ravno pri besedah: »Vide, Thomas, vide latus...« Boste videli, to mesto je zaznamovano v knjigi s križcem. Naenkrat začujem krik iz zadnjega dela ladje, krik, ki ga še danes slišim po devetnajstih letih:

»Jean René! Tvoj brat bruhla kri!...«

»Božja milost!«

Z enim skokom sem bil pri njem. Bil je še vedno naslonjen na ograjo, toda vrv je bil spustil in na vsaki strani ga je podpiral en ribič pod pazduho. Pod srajco sem

mu videl valovati prsa in kri mu je curkoma lila iz nosnic in čez ustnice. Njegova kolena in čevlji so bili preplavljeni in na krovu je bila krvava mlika, kakor da bi očistili petdeset polenovk. Objel sem njegovo telo, da ga odnesem ne vem kam, drugam, misleč, da mu s tem pomagam. Odmi-gal mi je z roko in zašepetal med dvema izbruhoma:

»Pusti... pusti... to mora ven...«

Strnili smo se v gručo pred njim in bili bledi kakor on, in ga preplašeni molče gledali. Iskal sem z očmi kapetana: strmoglavil se je bil dol v svojo kabino in se spet prikazal z napol polnim kozarcem temne tekočine.

»Če bi mogel to pogoltniti, Guillaume, to bi ti pomagalo... to je sladkorno žganje... pravo žganje!«

Moj brat je stegnil roko, a se je preveč tresel.

»Vlijte mi v usta,« je dejal.

Morali smo počakati, da je bruhanje pojenjalo. Ko je izpil, je dejal olajšan:

»Mi že gre bolje... to je, kakor bi bil pil otoško solnce.«

Obrisal si je obraz z zavihanim rojavom, odstranil strjeno kri iz kodrov svoje brade in rekel napol smešno, napol bole-

no:

»Vsekakor ima slab okus človeška kri.«

Vprašal sem ga:

»Ali hočeš leči?«

preiskovanju, radi tega se na tem mestu ne bom spuščal v razkladanje argumentov, ki niso v prilogi kočevskemu projektu.

Od drugih železniških projektov, kateri po svoji važnosti pridejo v poštev pri sestavi železniškega stavbenega programa, omenjam v prvi vrsti prog, ki naj veže Ptuj z Novim mestom. Obstoji iz dveh sestavkov, iz delne črte Ptuj—Brežice in delne črte Brežice—Novo mesto. Obe progi sta v tiru one velike tranzitne železnice, proge bodočnosti, kateri si predstavljamo iz Gdanskega na Vzhodnem morju preko Bratislave, Murske Sobote, Brežice in Novega mesta doli do sinjega Jadrana, do reškega zaliva. Stvar bodočnosti, a trdno verujem v njeno uresničenje! Sicer je pa jasno, da imata obe progi, sotselska in krška, že dandanes izrazit gospodarski in trgovskopolitični pomen. Vsaj jedna teh tras, novomeška, je bila že pred vojsko komisijončno obhájena. Zakaj se še ni zgradila, dasi ne nudi izjemnih premostitve Save pri Brežicah, nčbenih terenskih težav, in zlasti: zakaj se ni zgradila med svetovno vojsko, koje bilo na razpolago na tisoč in tisoč vojni ujetnikov, Italijanov in Rusov, izučenihi zidarjev, izvežbanih kamnosekov in zelo spretnih težakov? Mesec dni je tega, odkar sem se z dobrim prijateljem, najvišjim uradnikom bivše deželne uprave, peljal po 117 km dolgi železnici iz Ogulina v Gospić. Divila sva se smelosti te visokogorske železnice, ogromnim nasipom, velikim predorom, in debelo sva gledala, ko je nama zatrjeval sopotnik, inženir državnih železnic, da so vse to bili napravili vojni »zarobljenci«, Italijani in Rusi! Ena najtemnejših strani šustersičevega upravnega režima je brezbriznost, s koje je zamudil nad vse ugodno priliko, z malimi stroški preskrbeti novomeškemu, kostanjeviškemu in krškemu sodnemu okraju železniško zvezo s sosedno štajersko in Zagrebom. Da se razvidi brezbriznost deželne glavarja vojvodine Kranjske v tem oziru, ponavljam, kar sem že na tem mestu leta 1919 bil trdil, da je železniško ministrstvo samo podrežnilo deželni dvorec, češ, zakaj se pa nič ne gane za progovo Novo mesto—Brežice ter na ta vendar tako jasni poziv v svoje začudenje po dolgem presledku prejelo lapidarni odgovor: »Nismo še dovolj preštudirali vprašanja, torej se o njem še ne moremo izreči!«

In proga je bila ob prisotnosti zastopnikov železnega odbora vendar že leta 1912 pregledana!

Kri naše krvi teče v Zapadni Ogrski.

Ko spremljamo dogodke v Zapadni Ogrski se morda niti ne zavedamo vsi, da teče tudi tukaj kri naše krvi, da se tu odpirajo grobi za naše jugoslovanske brate, Bele Hrvate (Wasser-Kroaten) v Zapadni Ogrski. Ko je Wilson začel peti lep pesem o samoodločbi narodov, so začeli tudi ti narodni trpini veselejše dihati. Stejejo v.

»Gotovo!« je odgovoril; »končali boste slavnost brez mene... Jaz nisem več vreden počenega groša.«

»Bolje mu bo v moji kabini,« je pristavil kapetan. »Tam je posteljno stojalo z žimnico, katere se nihče ne poslužuje. Vođi ga, Jean René.«

Guillaume se je izrazil, da ne rabi pomoči. Nekako sramoval se je tega, kar se mu je pripetilo, da se je počutil tako slabega kakor ženska v sredini teh krepkih fantov, močnih kakor drevesa, kojih obrazi so kazali pri njegovem trpljenju sožalje in prijaznost. Zbral se je, da bi šel mi množice, toda noge ga niso nesle in zibanje ladje je povzročilo, da se je opotekal, kakor bi bil pijan. Ko sva bila sama v kabini, je bila njegova prva beseda:

»Zdi se mi, da gre proti koncu!«

Z vsa silo sem mu komaj sezul čevlje: imel je otekle noge. Komaj se je vlegel, se je skušal norčevati:

»Saj je tukaj čisto prijetno. To je postelja bogataša, dragi moj... Krasna volna! To je tako mehko, da mora človek kar zaspati. Hočem sanjati, da sem kapetan.«

Dvakrat sem prepognil njegovo sukno in mu jo dal pod glavo mesto blazine, potem sem ga zvil v odejo. Ko sem vse uredil, mi je rekel:

»Veš, Jean-René, nočem, da se še bri-gaš zame... Pojdi gor in zabavaj se...«

»Kaj pa, če boš začel spet bruhati?«

»Ne skrbi se, pokličem te.«

Ko sem postavil nogo na lestvo, mi je zaklical:

»Povedal mi boš, če je klobasa dobra, saj je ena v omaki.«

(Dalje.)

celem okoli 200 svojih belohrvaških pisateljev. Vendar ti izumirajo vedno bolj in bolj. Imeli so celo tednik »Naše Novine«, ki so začele po razsulu monarhije živahno narodno pisati, ker so njegovi izdajatelji upali, da pridejo s »koridorjem« v Jugoslavijo. Boljševiški režim v Ogrski jim je vse zatrl, in sedanji režim jih ne pusti več kvitšku. Blizajo se svoji narodni smrti. Zdaj jih delijo med Avstrijo in Ogrsko. Bije se še boj za meje, krvavijo morebiti celo dobesedno ti Hrvati. Če pa dejanski ne prelivajo krvi, se preliva njih narodna kri, ker jih nad polovica pride pod Avstrijo, drugi pa pod Ogrsko. Ločeni se še manj morejo držati. V sedanjih strelskih jarkih je narodna smrt belih Hrvatov, ki jih je še okoli 200 tisoč.

O tem piše univ. prof. dr. Slavič v ravnokar izdani knjigi »Prekmurje« tako-le: Severno od Prekmurja, med Rabo pri Monostru (Sv. Gothardu) in Donavo so se v 16. stoletju priselili ob Donavi Slovaki iz Nitre in Trenčína, južno od njih do Rabe pa zlasti Hrvati, Bošnjaki itd. k ostankom panonskih Slovencev. Razen nekaj Slovkov juž. od Donave se ti Slovani (Jugoslavlani) smatrajo za Hrvate. Pravi se jim tudi Beli Hrvati (Wasserkroaten). Ti Hrvati tvorijo narodnostne otoke med Nemci in Mažari, so si ohranili svoje posebne jugoslovanske šege in navade ter so ponosni na svoj hrvaški jezik. Kljub temu, da znajo navadno vsi še nemški in mažarski, si ne dajo vzeti svojih hrvaških pridig. Nekdaj so imeli ti novi naseljenici tudi duhovniške glagoljase s staroslovenskim bogoslužjem. Nemci in Mažari so jim zatrli glagolico. Hrvatske pridige pa so si ohranili do danes. Te pridige imajo ali rojeni Beli Hrvati ali prekmurški Slovenci in Slovaki; pa tudi mažarski duhovniki so se ponekod toliko naučili, da so jim pridigovali hrvaški. Slovtva imajo malo. Imajo svoje hrvaške molitvene knjige ter kak katekizem in »Razlaganje katekizma«, koledar od l. 1864 naprej, n. pr. »Kalendar sv. Familje« leta 1905.

Teh Hrvatov med Rabo in Donavo je po mažarski statistiki okoli 70.000.² v resnici jih je skoro trikrat toliko. Da bi se ohranili Beli Hrvati med Rabo in Donavo ter Hrvati in Slovenci severno od Mure in Drave, se je delalo na mirovni konferenci v Parizu zlasti s češke strani, ki je oficiole postavila koridor kot predlog med svoje revindikacije, na to, da bi bil med Češko-slovaško in Jugoslavijo pas ali koridor, čigar manjši del pri Donavi bi spadal pod Češko-slovaško, drugi del pa z glavnim mestom Sobotiščem pod Jugoslavijo, po katerem bi imeli ti dve državi neposredno zvezo in bi se s tem pretrgal stik med Nemško Avstrijo in Ogrsko.³

Mirovna konferenca ni hotela dati tega koridorja, ampak so bili Beli Hrvati razdeljeni med Avstrijo in Ogrsko, ker so nekako v sredini med nemškim in mažarskim prebivalstvom; več jih je prisojenih Avstriji. Ker pa Ogrska prostovoljno noče odstopiti, je se ta »zapadna Ogrska« ali »Burgenland«, kakor so jo začeli imenovati Avstrijci, do sedaj pod ogrsko oblastjo. Naj pa pridejo ti Hrvati kamorkoli, na vsak način bodo imeli vedno težje stališče pri obrambi svoje narodnosti.

¹ Johann von Csaplovics piše v svoji knjigi »Croaten und Wenden in Ungern«, Pressburg, 1828, str. 27: »Bey allen dem sind die Kroaten auf ihre Sprache sehr eifersüchtig; und heirathet auch ein Weib in ein hienzisches (deutsches) Haus, so läßt si sich nicht herab, die Sprache des Hauses zu studieren; sondern die ganze Familie muß ihr zu Liebe Croatisch lernen. Mehrere sind zwar auch der deutschen Sprache mächtig, aber um alles in der Welt ließen sie sich nicht den Religionsunterricht in deutscher Sprache gefallen.« To je bilo seveda pred sto leti. Vendar so se zdaj precej narodni, kakor pripovedujejo prekmurški duhovniki, ki so pri njih delovali.

² Prof. Jovan Cvijić je na svoji etnografski karti v knjigi »Frontière septentrionale des Jougoslaves« Paris, 1919, zaznamoval natančno po ogrski statistiki te narodnostne otoke v odseku: »Corridor de Communication entre Jougoslaves et Tcheco-Slovaques«.

³ Po češkem načrtu bi obsegal koridor 9487 km² in 780.958 prebivalcev, izmed katerih je po ogrski statistiki s Prekmurjem in Medjimurjem vred 304.740 Mažarov, 255.179 Nemcev, 141.866 Hrvatov, 72.400 Slovencev, 1700 Čehov, 942 Slovkov. Po znanju jezika pa bi se skreilo število Mažarov na okroglo 215.000, število Slovkov na povečalo na okroglo 275.000, število Nemcev povečalo do 290 tisoč. Na vsak način tvorijo Slovani v tem koridorju dobro tretjino prebivalstva. Enak koridor je zahteval Francoz Arthur Chervin v knjigi »De Prague à l' Adriatique« (Pariz, 1919). Po tem načrtu bi šla meja na zapadu ob štajersko-avstrijski meji, na vzhodu pa tik ob Blatnem jezeru in pri mestu Győr ob Donavi.

Ljubljanski veliki semenj

Mislili smo dosedaj — sodeč po malem številu inseratov in reklamnih oddelkov, — da naši trgovci in podjetniki nimajo ravno veliko smisla za reklamo. Kdor si je ogledal sejmske prostore, bo videl, da tam ni tako, kajti najbolj kričeča in učinkujoča reklama raste v enomer in se razširja. Že hodeč po Ljubljani smo iznenadeni nad okusno urejenimi izložbami, številnimi plakati, se bolj pa po zanimivih načinih reklame, ki dose-daj pri nas niso bile v navadi. Najzanimivejša je v tem gotovo tovarna papirja

Ignacij Šef

iz Maribora. Mal vozček ves okrašen s pisanimi in peštrimi papirji, ki ga vozi še manjši konjček,

vzbuja med občinstvom največjo pozornost. Še večjo pa vzbuja »Bosance«, ki pa govori samo slovensko. Razumljivo je, da je na sejmšču še več reklame. Takoj ob vходу ponujajo brezplačno najraznovrstnejše stvari, vozne rede, koledarčke, pisane listke ter drugo in človek se z veseljem ustavi pri čistilu čevljev, ki tudi brezplačno očisti vsakemu čevlje s čistilom

Tovarne kemičnih izdelkov

iz Hrastnika, Kdor pa obišče vse paviljone, se lahko nabere papirja, da ga bo imel za razne svrhe za precej časa dovolj.

Paviljon H.

Neradi se ločimo od poslednjega kotička paviljona G, kjer se nahaja vinska razstava in kjer se zbira največ ljudi. Posebno Dolenjci se zdi, da prihajajo specialno radi tega oddelka v Ljubljano. Ko pa hočemo v paviljon H, moramo porabiti vso spretnost in moramo senteritja potipati tudi rebra pasantov, da se pririjemo skozi gručo in veliko množico ljudi, ki silijo v skrajni kot razstanišča. Paviljon H obsega oddelke 230 do 300 in je namenjen pred vsem trgovskim predmetom. Razgledajoč si ta oddelke nas na našem romanju zaustavi gruča ljudi, ki stoji in si ogleduje oddelke 258.

Magdić P.

modna trgovina za gospode in gospe, ki je po okusno urejenih izložbenih oknih še itak znana, je tu pokazala, kako da je treba aranžirati predmete, da ne pridejo samo kot posamezne do veljave, temveč da se izkristali tudi lepa celotnost. Ta oddelke si bo vsakdo, ki ima kaj čuta za lepoto in okusnost, prav rad ogledal.

Oddelke 278

je prav zanimiv. Prvič zato, ker je do polovice, kjer bi morala razstaviti Gospodarska Zveza, popolnoma — prazen, kajti blago leži še nekje na carini in čaka usmiljenja skromnih carinskih uradnikov. Drugič pa tudi zato, ker je do polovice napolnjen z zimnatimi izdelki tovarne

Jos. Knifit

iz Strazišča pri Kranju, ki je bila ustanovljena že l. 1820. in je torej eno najstarejših slovenskih podjetij.

Impeks

eks- in importna družba iz Ljubljane, je eno najzanimivejših slovenskih podjetij. V oddelku 249 je razstavila najraznovrstnejše predmete, izmed katerih so najzanimivejši »Resanc« izdelki. To so domači izdelki iz umetne smole. Najbolj znana pri sejmških obiskovalcih pa je postala ta trdka vsled krasnih, luksuznih konjev, 40 po številu.

Izmed ostalih oddelkov si bo vsakdo prav rad ogledal oddelke: — 248: Jelatin Ivan, spec. trgovina in uvoz kol. blaga. — 281: Šef Ludovik, tovarna papirja, o kateri smo že na drugem mestu spregovorili par besedi. — Oddelke 272: Gregor in Verlič, spec. trgovina, Ljubljana. — Oddelke 270: Schwab in Bizjak, konfekcijska trgovina v Ljubljani. — H 267: Prince Charles, veletrgovina z manufakturo, Ljubljana. — 263: Korenčan I., trgovina z galanterijo in pleteninami v Ljubljani. — H 255 bo zanimal naše lovce, kjer je prava trgovina s puškarskimi izdelki Kaiser Fr. — H 253: Gričar in Mejač, konf. trgovina v Ljubljani. — H 242: Anončni zavod Bezeljan in drug. — H 239: The Rex in Komp., znana trgovina s pisalnimi stroji v Ljubljani. Drogerija »Adrijac (Cvancara)« s predmeti potrebnimi fotografom, oddelke H 238. — H 236 zavzemajo manufakturni predmeti bratov Vokač. — Anton Krisper, priljubljena trgovina s čevlji je razstavila v oddelku 233. — H 231 je napolnjen z izdelki strojne in električne podjetja, Štebi in Tujec. — Takoj pri vratih pa so pripravljene avtomobili in kolesa trgovine Camernik in drug iz Ljubljane za takojšen odhod.

Zunaj si ljudje največ ogledujejo oddelke H 288, v katerem je trdka Schneider in Verovšek razstavila razno železnino in poljedelske potrebšline in H 293, kjer bi si ob izbornih vinih gosp. Ogrina iz Laverre marsikdo rad pogasil svojo žejo.

Gorec.

V paviljonu H je eden najlepših prostorov isti trdka J. Gorec v Ljubljani. Trdka trguje z avtomobili, motorji, kolesi, pnevmatikami, avtomobilnim in kolesnim blagom na debelo in drobno ter je najstarejša slovensko podjetje svoje stroke. Ustanovljena je bila kot izposojevalnica koles leta 1896, a se je razvila v obsežno trgovsko podjetje ki ima svoj delokrog v vsej državi. Interesantno so njene okusne in mnogokrat umetniško izdelane reklame. Razstavni prostor je opremil Atelije Vesta. Kolodvorska ulica 8.

Izum ruskega inženirja Bogatyra na velikem sejmu.

Ruski inženir Bogatyr je izumil sistem peči, ki so silno ekonomične. Prirejene so tako, da z malo množino kuriva, ki gori pol ure, skuha celo kosilo za 25 ali več oseb. Toplota ne more uhati, ker so peči skrbno izolirane. Zato ostanejo peči vroče še dolgo potem, ko je ogenj ugasnil. Tako se kosilo kuha dalje. Izolacija je tako skrbna, da se spodaj v peči nahaja hladilnica, do katere ne pride najmanjša toplota od zgoraj. Mogoče je napeljati vročo vodo iz peči tudi po ceveh v sobe, kar služi za nekako centralno kurjavo. V Belgradu kuha vojaštvo na Bogatyrjeve peči. Donavski polk si jih je omissil prvi. Tudi v invalidnicah jih mislijo vpeljati. Te vrste peči pa skuha jo lahko za 300 oseb. Na ljubljanskem sejmu se je zadnje dni zgradil poseben paviljon, v katerem so tri Bogatyrjeve peči: ena za 300 oseb, dve za 25 oseb. V soboto opoldne bo poskušnja. Opoldne bodo zakurili ogenj, ob pol 2. uri bo kosilo gotovo, kruh pečen in tudi stinskih pečenka. K tej prvi poskušnji so vabljeni zastopniki oblasti in časopisja. Naslednje dni bodo poskušnje za širše občinstvo. Na ta velevažni izum že sedaj opozarjamo.

Zbirka informacijskega materiala.

»Balkan«, del. družba za mednarodne transporte se je pod visom uspešnosti ljubljanskega velesejma odločila zbrati naslove in opise podjetij razstavljalcev, zlasti njihovih specialnih strok, z namenom, obdržati ta podjetja v trajni evidenci. Iz vsega zunanega trgovskega sveta prihajajo namreč dnevno proizvodbe po naslovih tuzemskih interesentov za različno blago. Razen tega se pa že od nekdanj obračajo razni trgovci južnejših krajev naše države na »Balkan« s prošnjami za naslove dobaviteljev blaga, katero rabijo. Taki seznami trdki, katere bo »Balkan« sestavil, bodo na vpogled interesentom pri vseh njegovih poslovnih, kakor v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Belgradu, Rakeku, Trstu in na Dunaju, kar bo z ozirom na trgovske stike važnega pomena. Vsled tega se vlnudno naprošajo vsi razstavljavci ljubljanskega velesejma, da podajo v paviljonu »Balkan« na sejmškem prostoru v pisani ali tiskani obliki kratke opise svojih podjetij in proizvodov.

Politične novice.

V Ljubljano se je pripeljal g. minister Pucelj s številnim spremstvom. Iz Ljubljane se odpelje na Bled, da se udeleži nedeljskih prireditvev samostojnih kmetov. Kakor poročajo srbski listi, bosta govorila na Bledu tudi znani tajnik radikalne stranke dr. Janić in dr. Laza Marković. Če bo govoril tudi g. dr. Miko Zupanić, srbski listi ne povedo. Pač pa dodaja »Beogradski Dnevnik« od 6. septembra k svoji tozadevni notici o Puceljevem potovanju sledeče: »Kakor so pri zadnjih volitvah radikali v Sremu, Vojvodini in Bosni pridobili na račun avtoritete radikalne stranke in g. Pašića veliko število glasov, tako dela sedaj tudi minister Pucelj, da premagaja svoje glavne nasprotnika g. Korošca — s približevanjem k radikalni stranki.« — Kaj bodo rekli na to naši demokrati? — Zerjav ima res impertinentno smolo: Komaj je rodil njegov politični veleum »samostojne kmete« kot demokratsko avantgardo, se že izpreminjajo v — radikale, najhujše protivnike demokratov! — Zerjav, kdo bo tebe tro-šov, tro-šov, — ko boš ana volitve šov?

Radikalna stranka v Sloveniji. — »Samouprava« od 6. t. m. prinaša oficijelno naznanilo o ustanovitvi lokalne organizacije radikalne stranke v Kočevju. Naznanilo sta podpisala predsednik odbora dr. Ivan Sajovic in F. Kratnar kot tajnik.

Preljubeznjivi gospod minister za vere, obenem tudi finančni minister, g. dr. Kosta Kumanudi, pošilja našemu uredništvu prijazno »molbo«, naj objavimo celih VIII poglavij dolgo vabilo ne abiturijente, da naj stopijo v pravoslavna duhovska semenišča v Karlovcih, Sarajevu, Cetinju in Prizrenu, kjer bodo imeli na državne stroške brezplačno izvrstno preskrbo. To naj bi mi storili iz ljubezni do teh šol, ki so vse dele posvečevale za dobro, za našo drago domovino in za naš narod. Mi to vse seveda v polni meri priznavamo, »molbe« gospoda ministra za vere pa kljub temu ne moremo izpolniti, prvič, ker je Slovenija katol. dežela, ki ne more dati kandidatov za pravoslavna semenišča, drugič pa zato, ker nam dozda ni še nič znano, da bi se slavno ministrstvo za vere tudi za katoliška semenišča tako energično zavzemalo, jih iz državne kase z vsem dotiralo in zraven še delalo zanje oficijelno reklamo. Pa eksistirajo še separatisti, ki pravijo, da je pri nas pravoslavje privilegirano in klevetejo vlado, da protežira eno samo plemje in vero! Kaj še! Saj se lahko tudi vsak Slovenec in Hrvat vpiše v semenišče v Prizrenu na stroške države!

Obtožnica proti atentatorjem na Draškovića. Drž. pravdnštvo v Zagrebu je izdalo obtožnico proti Rodoljubu Celakoviću, Dmitriju Lopantiću, Aliji Aliagiću, Nikoli Petroviću, Stevi Ivanoviću in N. Marinkoviću, ker so v zvezi z atentatom, katerega žrtve je bil pokojni notr. min. Milorad Drašković. Za Petrovića, Ivanovića in Marinkovića zahteva drž. pravdnštvo kaznen težke ječe od 15 do 20 let, za ostale obtožence pa smrt na vešalih. Glavna obravnava se bo vršila v Zagrebu.

Izgnan urednik. Redarstvo je izgnalo iz Zagreba kot nadležnega tujca urednika »Südslav. Lloyd« Nussbaumerja.

Izpraznitev Baranje. Mažarski listi prinašajo vsak dan izmisljena in lažnjiva poročila iz Baranje o škodi, katero so ba-je povzročile naše vojaške oblasti ob izpraznitvi. Peštanski časopisi zahtevajo, naj sestavijo zavezniški posebno reparacijsko komisijo, ki bo preučevala in ocenjevala storjeno škodo. »Pesti Naplo« prinaša vest, da želi polkovnik Gosset, naj bi se meje potegnile v Backi severno od Subotice, s čimer bi prišlo veliko število posestev Subotičanov v mažarsko ozemlje. List pravi, da je pripravljena Mažarska v primeru potrebe z orožjem braniti mejo, ki je določena v trianonski pogodbi. Mažarski lististrahoma pišejo o jugoslovansko-češkem koridorju. »Uj Nemzedek« je prejel iz Rima vest, v kateri se trdi, da je Avstrija preslaba, da bi zasedla Zapadno Mažarsko. »Az Est« prinaša interview svojega dopisnika s češko-slovaškim poslanikom na Dunaju, ki je izjavil, da bo Češko-slovaška z orožjem v roki preprečila priključitev Zapadne Mažarske Mažarski.

Mažarska grozodejstva. Ker prihajajo iz Mohača vesti, da so Mažari zakrivali veliko grozodejstev nad tamošnjim našim ljudstvom, je naš delegat, podpolkovnik Ilić, hkrati z ententno komisijo prišel tja in ugotovil, da so vse te vesti točne in resnične. Ententna komisija je storila potrebne korake pri Horthyju in mažarski vladi. Dognano je, da so zločinstva vršili budimpeštanski detektivi. Vsi tuji poslalniki na našem dvoru odpotujejo, kakor govore, jutri v Subotico, kjer ostanejo en dan, da se informirajo pri beguncih iz Baranje radi nasilij, katere so vršili nad njimi Mažari.

Prispevajte za sklad S. L. S. I

Dnevne novice.

— **Krašna za avtonomijo.** Notico z dne 16. julija 1921, štev. 159, popravljamo na zahtevo pristavev SKS. tako, da je od 16 odbornikov v občini Krašnja 10 pristavev SLS glasovalo za avtonomijo, medtem ko je 6 pristavev SKS glasovalo za centralizem.

— **Iz Sodražice.** Ker sta »Slovenec« in »Novi čas« pretečeni teden očitala okrajnemu glavarju g. dr. Ogrinu pristranost napram kandidatnim listam in kandidatom, ki posegajo pri naših občinskih volitvah v volilno borbo, bodi povedano, da je vso grdo gonjo zoper naše odborniške kandidate povzročila zveza tukajšnjih demokratov in »katoliških« kmetov. Ti zavezniki so pošiljali taka poročila glavarstvu, da je okr. glavar, ako je hotel objektivni ostati, moral črtati iz kandidatne liste vsaj dva izmed naših somišljenikov, enega zlasti še za to, ker je § 7, točka 2. obč. vol. reda polna nejasnosti. Ko je pa od deželne vlade dobil poročilo, postalo mu je jasno, da je kovaštvo demokratov in »katoliških« kmetov le sad njihovega brezmejnega sovraštva do naših kandidatov in SLS, zato je tudi takoj svoj odlok preklcal. Sedaj smo, hvala Bogu, prišli tudi na sled »katoliško-demokratskemu konzorciju, ki je koval črne naklepe zoper našo stranko. Črno na belem imamo v rokah popoln dokaz njihove najintimnejše zveze, katerega utegnemo po volitvah objaviti. Takrat se bo pokazalo, kdo so klečeplazci pred ljubljansko vlado, do katerih kljub njihovim uslužnostim ne more imeti simpatij. Imena bodo pričala, da so to voditelji sodražskih »katoliških« kmetov in voditelji JDSarjev.

— **Orli na Brezjah.** (Prosto po »Jutru«.) Nedeljskega katoliškega shoda na Brezjah so se udeležili tudi gorenjski Orli in nekaj radovljiških Sokolov. Zjutraj v nedeljo so z godbo na čelu korakali od kolodvora, tako da smo bili mi liberalci vsi zeleni od jeze, prav od srca pa smo se oddahnili, ko smo videli, da ta armada ni ostala v Radovljici, ampak je šla naprej na Brezje. Še bolj jezni, naravnost divji smo bili, ko so se vračali Orli zvečer iz Brezij. Že od daleč smo jih sprejeli s kričanjem, ki je naraslo v pravo rjovenje, ko so šli mimo trgovine na glavnem trgu, kjer je visela med vojsko ob vsaki priliki črna zastava. Pogasili smo tudi vse luči po svojih hišah — veliko jih sicer ni, sešteješ prav lahko vse na prstih ene roke —, da smo mogli mi davčni in gozdarski uradniki in zastopniki Kroparjev pod okriljem teme nemoteno živžgati, rjoveti in psovati, ker si pri luči ali celo pri belem dnevu kaj takega ne upamo — saj nam je dal dober zgled že teden preje naš dični starosta — tako, da so morali Orli skozi popolnoma »temno« mesto, a spremljale so jih od naše strani psovke, na katere imamo samo mi patent. Nastop nas tujcev je napravil na Radovljčane domačine najžalostnejši vtis.

— **Žalovanje.** »Mi žalujemo za kraljem, vi demonstrirate z godbo in divljanjem« se nekdaj farizejsko spotika nad gorenjskimi Orli v »Jutru« dne 7. septembra t. l. V »Jutru« dne 7. septembra t. l. pa je tudi sledeči stavek: »Pri telovadbi in koncertu sodeluje polnoštevilna godba Sokola II. iz Ljubljane in lastni sokolski tamburaški zbor.« Divljanje ni officijelno na programu. Gotovo bodo Sokoli telovadili pri kakšnem katoliškem shodu, boste rekli, če sami »žalujejo« za kraljem. Ne, »žalovanje« pride šele ob enajsti uri. Toliko v poljanilo, da ne bi kdo mislil, da je to divljanje pijancev.

— **Ustanovitev poštnega sveta.** Ministrstvo za pošto in brzojav je ustanovilo poštni svet, kateremu se bodo v bodoče predlagala vsa važnejša vprašanja poštne stroke. Svet bodo tvorili direktor ministrstva, njegov pomočnik, načelnik, dva nadzornika in direktor belgrajske direkcije.

— **Iz Tržiča.** Ponoči od sobote na nedeljo pretekli teden so vlomili v društven dom sv. Jožefa tatovi. Ubili so šipo v oknu, pri dveh vratih polomili ključavnice in vdrli v garderobo, od koder so odnesli nekaj gledališke obleke, med to precej vreden kožuh! V dvorani so pustili na mizi list z napisom: »Pozdrav čukam. Nazvidenje!« Upamo, da se bo orožnikom posrečilo dobiti te ljudi, katerih je gotovo več! Eden teh je torej za zimo že preskrbljen, ker je ukradel kožuh, katerega pa ne bo imel niti do zime. Dotičnemu kličemo: »Pozdrav tatu, nasvidenje — pred sodnijo!«

— **Na Sv. Gori pri Gorici** smo imeli 30. avg. prav žalosten slučaj. Pri vходу v kaverno na Rutarjevi cesti, kjer se zavije pot do studenca, je postal neki človek žrtve granate, ki mu je popolnoma odtrgala eno nogo pod kolenom in mu jo vrgla nekaj metrov proč od trupla; drugo nogo mu je zlomila in vrgla na hrbet, ker je padel na trebušno lego. Glavo pa mu je popolnoma razdrobila. Nič se pa ne vé, kdo da je bil. Še vedno se dogajajo take nesreče. Pred nekaj dnevi je tudi v Grgarju nekega mladeniča granata precej osmodila. Tudi je pri podjetju, katero razstreljuje municijo, nekega delavca tako ranilo, da je vsled poškodb moral umreti. Obenem je bilo poškodovanih tudi nekaj drugih oseb. Tudi v Levpi je moral umreti neki mladenič, ki je pobral granato in jo odpiral v ključu. Ko ga je nekdo posvaril, naj se je ne do-

tika, mu je odgovoril, da jih je že dosti odprl, da ni to tako nevarno. Ni bilo pol ure pozneje, ko se je granata razpočila in mladenič je bil mrtev. Ljudje se ne morejo in se ne dajo spametovati, da bi raje opustili te tako nevarne zasluzke in si poiskali bolj varnih.

— **Smrtna kosa.** Prečast. gospodom duhovnikom Ivanu, Francu in Valentinu Zega, delujočim v zasedenem ozemlju na Goriškem naznanjamo, da je umrla dne 5. septembra v Velikovu na Koroškem njihova blaga sestra, redovnica kong. šolskih sester v Mariboru s. Mar. Kornelija Zega, po kratki epidemični bolezni. Priporočamo jo vsem znancom in sveto molitev. — Šolske sestre v Mariboru.

— **Cerkvenoglasbeni tečaj.** Udeležnike prosimo, da prineso s seboj poleg notnega in navadnega papirja še: Pesmarico za mladino, prazniške introite (izdaja Premrl-Kimovec), Officium defunctorum, Cantica sacra II. del. Udeležniki, ki pridejo v ponedeljek zvečer, naj se do pete ure zglase pri g. Lavriču v Jugoslovanski knjigarni. — Polovična vožnja velja samo za tiste, ki se vozijo po južni železnici, državna ni dovolila. Izkaznice so se razposlale. Vsak udeležnik naj vzame na vstopni postaji celo vozovnico, ki naj se pri blagajni z mokrim postajni mžigom žigosa in se pri izstopu ne sme oddati, ker velja tudi za nazaj.

— **Stružnica za les in železo** je na prodaj. Pogleda se jo lahko v delavnici g. podobarja Pengova v Kolodvorski ulici.

— **Ofertalna licitacija** za nakup 60 vagonov krušne pšenice moke 80% ali 75 vagonov pšenice po 10 ton se bo vršila dne 10. septembra 1921 ob 11. uri dopoldne v intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Sprejemajo se tudi ponudbe manjše količine. Kavcijo 10% je položiti pri dravski divizijski oblasti v Ljubljani ali pri najbližji komandi, ki ima blagajno. Pogoji so na vpogled pri imenovani divizijski oblasti. Več na magistratni uradni deski.

— **Pristojnost za razsojevanje poselskih zadev** pripada v smislu določil §§ 24. in 28. naredbe celokupne vlade z dne 18. junija 1921 (»Uradni list« št. 82) to je novega poselskega reda mestnemu magistratu. Vsled tega naj se stranke odslej naprej glede sporov ki nastanejo iz službenega razmerja, obračajo na mestni magistrat (gospodarski urad) in ne več na policijsko ravnateljstvo.

— **Prošnje za podaljšanje osemurnega delavnika.** Ker se je vrinila v notico pod tem naslovom pomota, opozarja pokrajniska uprava, oddelek za socialno skrbstvo, da se morajo prošnje za podaljšanje osemurnega delavnika kolekovati s kolekom za dva dinarja, priloge s kolekom po 50 par in za rešitev prošnje je priložiti kolek za pet dinarjev.

— **Škofja Loka.** Začetek šole pri uršulinkah bo v sredo dne 14. t. m., s sv. mašo ob 9. uri. — Dne 12. in 13. t. m. — ponedeljek in torek — se vrše ponavljalni in dodatni izpiti, v četrtek, dne 15. t. m., je redni šolski pouk. — Vse gojenke morajo dospeti v zavod pravočasno, da se morejo udeležiti sv. maše.

— **Poprava vojaških vozni kuhinj** in gorskih kotlov v zabojih. Komanda dravske divizijske oblasti objavlja: Tehnična podjetja, mehanične delavnice, posamezni mojstri mehanične stroke itd. se pozivljejo, da si ogledajo nespravne vojaške vozne kuhinje in gorska kotla v zabojih, katere namerava vojaška oblast dati popraviti. Ponudbe in cena za izvršitev popravil navedenega materiala naj se dostavijo Komandi dravske divizijske oblasti do 10. septembra 1921 in sicer za ono število kuhinj in kotlov, kolikor jih poedino podjetje, mojstri itd. hočejo oziroma morejo prevzeti in popraviti, tako da bodo prevzeti predmeti popolnoma kompletirani in dobro upotrebliivi. — Ponudbe je kolekovati s kolekom dveh dinarjev. — Tak nespraven material leži: V Ljubljani pri Ubojujem slagališču voznih kuhinj okoli 450, prednjakov za vozne kuhinje 400, kotlov za vozne kuhinje 400, brdskih kotlov 350, zabojev za brdske kotle 150. V intendantskem slagališču voznih kuhinj 150, brdskih kotlov 1600. V artiljerijski radionici voznih kuhinj 24, brdskih kotlov 150. Pri trupi voznih kuhinj 17, brdskih kotlov 50. V Mariboru pri trupi voznih kuhinj 17, brdskih kotlov 85, V Celju pri trupi voznih kuhinj 23. — Informacije daje divizijska intendatura. — Komanda Dravske Divizijske oblasti N. br. 10.096.

Štaterske novice.

— **Šhod glavnih tobačnih založnikov** v Mariboru. 11. sept. se vrši v Mariboru shod vseh glavnih tobačnih založnikov Slovenije ob 10. uri dop. v restavraciji Maribor.

— **Pri pogrnjenih mizah — za delavstvo.** Včeraj zvečer se je vršil v Mariboru sestanek, ki ga je sklicala JDS. Sestanek se je vršil pri pogrnjenih mizah, ker so se demokratje zavedali, da bi se sicer dvorana ne napolnila. Minister Kukovec je

pripovedoval, koliko je storil za delavstvo in pel hvalo in slavo sebi in bolj pomalem tudi dr. Žerjavu. V veliko zadrego je prišel, ko ga je sodni svetnik Pajtlar vprašal, kaj je storil kot minister za socialno politiko, da je omeji dražnjo. Izvijal se je nekaj časa, nakar je priznal, da ničesar. Iz neprijetnega položaja ga je rešil dr. Reichman, ki je prosil, da govori o zunanjih politiki. Pa tudi tu ni bilo sreče, kajti na vprašanje g. Bratoša, kaj je vlada storila za neodrešene brate, ki ječijo in so izpostavljeni fašistovskemu divjanju in mažarski maščevalnosti, je moral priznati fiasko sedanje vlade. Iz zadrege mu je pomagal dr. Rozina, ki je predlagal resolucijo. —

Ljubljanske novice.

lj Zaročil se je g. Tone Zobec, urednik ljubljanskega dopisnega urada, z gđ. Marico Trampužovo iz Gorice. — »Ilo srečno!«

lj Smrtna kosa. Umrli je 6. t. m. nagle smrti okrajni tajnik pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani Ivan Kocijančič. Pogreb bo iz mrlišnice pri sv. Krištofu danes ob 16. uri na pokopališču pri Sv. Križu.

lj Finančna deželna blagajna v Ljubljani na Krekovem trgu št. 1 bo v dneh 13., 14. in 15. septembra 1921 radi glavnega snajenja uradnih prostorov strankam zaprta.

lj V Ljudskem domu priredi Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v nedeljo 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer velezanimivo ljudsko igro: »Gospodje sinovi«. Spisala sta jo Oskar Walthar in Leon Stein. Za slovenski oder jo je priredil profesor Fran Kobal. Dejanje se odigrava ob času veseleja na Poljanah v Ljubljani. Glavno vlogo igra poljanski mesar Pesjak, ki ceni nad vse pošteno dobrodočo obrt. V igri se prav dobro spozna življenje ljubljanskega mesarja.

Lep izprehod se nudi danes Ljubljancem, ako posetijo javno telovadbo in ljudsko veselico hruševskega Orla v Bizoviku na vrtu g. Bizjaka. Peš le 1 uro iz Ljubljane. Pričetek ob 3. uri pop. Pridite!

lj **Poveljstvo ljubljanskega vojnega okrožja** razglša: Vsi v našo vojsko sprejeti oficirji suhozemne vojske in mornarice, ki bivajo na ozemlju ljubljanskega vojnega okrožja, se pozivajo, da se dne 18. t. m. ob 8. uri javijo pri Komandi vojnega okrožja v Ljubljani (v Vojvode Mišića vojašnici) v svrhu nastopa enodnevnih vežbe, da položijo ustmeno in pismeno prisego kralju Aleksandru I. in otačbini. Vsak naj prinese s seboj žig s svojim monogramom.

lj Razstavo ženskih ročnih del na Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 3, v poslojpu Kmetijske družbe si je gospod trgovinski minister dr. Mehmed Spaho ogledal v soboto, 3. t. m. O razstavljenih predmetih se je izrekel zelo pohvalno in je tudi več stvari nakupil. Potem se je v spremstvu dr. Stankovića, dr. Žižeka, dr. Baltića, dr. Marna in dr. Rataja odpeljal na ljubljanski Grad, kjer je občudoval krasno panoramo. — Razstava je brezplačno odprta dokler traja veliki sejem od 8. do 12. in od 14. do 17. ure vsak dan.

Prenočevanje tujcev. Ker se dogajajo tudi nepredvideni slučajji, da morajo tujci ostati v nakazanih jim stanovanjih dalje časa, kot je na stanovanjskih listkih označeno, se naprošajo vsi, da eventualno podaljšanje takoj javijo stanovanjskemu uradu velesejma. Le na ta način bo mogoče doseči, da se tujcem ne bodo nakazovala prenočišča, ki so še naprej zasedena.

lj Na tehniški srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1921/22 otvorenji sledeči oddelki: 1. Višja stavbna šola. 2. Višja strojna šola. 3. Stavbna rokodelska šola. 4. Strojna delovodska šola. 5. Elektrotehnična delovodska šola. 6. Mizarska in strgarska mojstrska šola. 7. Kiparska šola. 8. Zenska obrtna šola. 9. Posebni tečaji za obrtnike. 10. Javna risarska šola. Vpisovanje v I. letnik višje stavbne in višje strojne šole bo dne 15. septembra t. l., v višje letnike pa dne 19. septembra. Dne 16. septembra bo vpisovanje v I. letnik oddelkov, ki so zgoraj navedeni pod točkami 4., 5., 7. in 8., dne 17. septembra pa v višje letnike teh oddelkov. V mizarsko in strgarsko mojstrsko šolo bo vpisovanje dne 16. septembra, v oddelke pod 9. in 10. od dne 21. do 24. septembra, v stavbno rokodelsko šolo pa od dne 1. do 15. oktobra (v ta oddelke tudi pismeno). Ponavljalne preizkušnje bodo dne 16. septembra, sprejemne preizkušnje v višjo stavbno in višjo strojno šolo ter v žensko obrtno šolo dne 17. septembra. S poukom se bo pričelo v vseh celoletnih oddelkih dne 21. septembra. Pri oddelkih pod 9. in 10. prične pouk dne 1. oktobra, v stavbni rokodelski šoli pa dne 3. novembra. Vse druge podrobnosti glede sprejemnih pogojev itd., so razvidne iz razglasa v »Uradnem listu« št. 93 z dne 8. avgusta t. l. in iz objave na razglasni deski v zavodu. Še potrebna pojasnila pa daje na zahtevo ravnateljstvo šole.

lj III. skup jugoslav. lek. društva. Znanstveni del zdravniškega zborovanja, ki se danes otvori v Ljubljani, na kojem

so zbrani zdravniki iz cele kraljevine, bo obsegal sledeča predavanja: 9. septembra dopoldne. I. splošna predavanja. 1. Dr. I. Jenko (Ljubljana): Uvodni govor, Jugoslovansko društvo proti tuberkulozi. 2. Dr. L. Stojanović (Belgrad). 3. Dr. M. Ivković (Belgrad). 4. Dr. Č. Gjurgjević (Belgrad): Rad protiv tuberkuloze u Engleskoj. 5. Dr. Z. Ruvidić (Sarajevo): Tuberkuloza u vojsci. 6. Dr. F. Zivanović (Sarajevo): Vjera, rasa i tuberkuloza. 7. Dr. Veselko (Črna gora). 8. Dr. Stajner (Črna gora). 9. Dr. I. Stojc (Ljubljana): Strežništvo, zlasti redovno in odprta tuberkuloza. 10. Dr. Z. Lapajne (Ljubljana): Tuberkuloza in klimat. 11. Dr. Vl. Čepulić (Zagreb): Tuberkuloza u Hrvatskoj i Slavoniji. 12. Dr. L. Thaller (Zagreb): Apicitis. 13. Dr. V. Scholler (Leysin): Terapija tuberkuloze arteficijelnim pneumotorakson. 14. Dr. V. Scholler (Leysin): O institucijama za pobijanje tuberkuloze. — 9. septembra popoldne. II. statistika. 1. Dr. G. Bogić (Belgrad): O statistici tuberkuloze u Sloveniji (ev. celoj kraljevini). 2. Dr. I. Barać (Belgrad): O tuberkulozi u Srbiji. 3. Dr. Ol. Jožkić (Novisad): O tuberkulozi u Vojvodini. 4. Dr. M. Crkvenac (Varaždin): O tuberkulozi u županiji varaždinskoj. 5. Dr. I. U. Botteri (Sibenik): Statistika tuberkuloze u Dalmaciji. 6. Dr. O. Krajec (Ljubljana): Statistika tuberkuloze u Ljubljani v zadnjih 10 letih. — III. kirurgija. 1. Dr. D. M. Jovčić (Belgrad): O lečenju kirurških tuberkuloza. 2. Dr. Fr. Derganc (Ljubljana): Konstitucija in terapija kirurške tuberkuloze. 3. Dr. M. Čerčić (Maribor): O kirurški potrebi tuberkulozi. — IV. interna. 1. Dr. S. Smederevac (Belgrad): Konstitualno i kontagiumističko shvatanje tuberkuloze. 2. Dr. I. U. Botteri (Sibenik): Tuberkulin u diagnostičnom, prognostičnom i terapevtsičnom pogledu. 3. Dr. Volavšek (Ljubljana): Ambulatorična tuberkulin-terapija. 4. Dr. Haus: Nova smer v boju proti tuberkulozi. — 10. septembra dopoldne. V. dermatologija. 1. Dermatološka sekcija I. L. D.: Razprava o tuberkulozi kože in lupusu. 2. Dr. Mašek (Zagreb): Tuberkuloza sluzokože. 3. Dr. Glück (Zagreb): Tuberkuloza kože. 4. Dr. Farkaš (Zagreb): Organizacija suzbijanja lupusa. — Predavanja trajajo največ 15 minut; diskusija v debati samo 3 minute. Manuskript predavanj naj izroče predavatelji takoj po končanem predavanju zapisnikarju. Predavanje se vrše po potrebi istočasno v dveh sobah. Morebitne spremembe se objavijo ustmeno v tajništvu skupščine.

Dijaški vestnik.

— **Krekov socialni tečaj na Sv. Joštu.** — Kranj—Tržiška podružnica SDZ priredi dne 24. in 25. t. m. na Sv. Joštu socialni tečaj za akademike, bogoslovce in srednješolce. Sodelovanje so obljubili naši najboljši strokovnjaki, gđ. dr. A. Korošec, dr. Gosar, Terseglav, poslanec Brodar i. dr. Hrana in stan dnevno najbrže okoli 30 K. Prosim tovariše, da čim prej prijavijo svojo udeležbo na naslov: Jagodic Jože, bogoslovec, Visoko nad Kranjem, pošta Senčur, Gorenjsko. — Natančnejši program bo objavljen, kakor hitro bodo končane vse predpriprave. — Za podružnico SDZ: Korošec Viktor, cand. iur., predsednik.

Prosveta.

Čitanke za nižje razrede srednjih šol, to je za I., II. in III. razred, priredil višji šolski nadzornik Josip Wester, izidejo v nekaj dneh. — Čitanke za 4. razred izide pa vsaj do božiča. Na to opozarjamo, da si ne bodo nakupili učenci starih neporabnih čitank. — Čitanke za višje razrede srednjih šol. Sestavil s sodelovanjem dr. Janko Bezjaka in dr. Antona Breznika dr. Ivan Grafenauer, I. del (za V. razred) je pa že izšla v zalogi Jugoslovanske knjigarnice. Lično vezana knjiga velja 21 dinarjev. Pokrajniska uprava, oddelek za prosveto in vere, je odobrila knjigo dne 4. avgusta 1921, št. 3936. — Srednješolske učne knjige. Ob začetku šolskega leta izidejo poleg čitank za prve štiri gimnazijske razrede v zalogi Jugoslovanske knjigarnice tudi še sledeče učne knjige: Prof. Reisner, Fizika za višje razrede srednjih šol. — Prof. dr. Sturm, Francoska vladna za I. letnik — Stroj, Liturgika. — Stroj, Zgodovina katoliške Cerkve. — Prof. dr. Sarabon. Gospodarska geografija. — Prof. Sodnik. Logaritmi. Ta izdaja logaritma bo imela predvsem to prednost, da bo obsegala obširen uvod z natančnimi podatki o uporabi logaritmičnih tabel.

pr Nova glediška sezona v Zagrebu. Glediška uprava v Zagrebu je izdala pregled dela v bodoči sezoni. Kultiviranje narodne drame po prvi princip uprave. Živi kontakt med nami in zapadom na eni in Rusijo na drugi strani se bo čuval tudi nadalje. Sistematična gojitev domačih stvari zaenkrat še ni mogoče, ker i dramski i operni repertvar še ni dovolj ustaljen. Od tujih del se bodo igrala zlasti francoska. Sprejela se bodo tudi dela najmlajših in najekstremnejših pisateljev. V operni repertvar so sprejeta dela, ki so karakteristična za razvoj opere. Med drugim bodo igrali Donizettijevo klasično opero »Don Pasquale«, Wagnerjevo »Walküre« in »Parsifal«, Mozartovo »Otmica iz Saraja«, Verdijevega »Otello«, »Salco«, Rimski-Korzakova in »Peleas i Melisande« od Debussyja. Kult baleta bo v tej sezoni še bolj intenziven. Aganzevanih je mnogo novih izbornih moči.

Orlovski vestnik.

V Bizoviku pri Ljubljani priredi danes pop. ob 3. uri Orel Hrušica javno telovadbo z ljudsko veselico. Bratje, sestre in prijatelji orlovstva zlasti iz Ljubljane in okolice, udeležite se prireditve polnoštevno. Ob pol. 1. uri odda godba izpred Ljudskega doma iz Ljubljane. Bog živi!

»Mladost« štev. 8. je izšla že v juliju. Odseki, ki bi je ne bili še prejeli, naj jo zahtevajo od uprave (ravnotako prejšnje številke).

Bratje Orli, sestre Orlice! Prihitite v nedeljo, dne 11. septembra v obilnem številu v Trbovlje, kjer se vrši okrožna javna telovadba. Vspored te slavnosti bo sledeči: 1. Ob 1½9. uri sprejem gostov na kolodvoru v Trbovljah, ki pridejo iz Ljubljane. — 2. Ob 9¼ uri sprejem gostov, ki prihajajo od Zidanega mosta. — 3. Odhod v slavnostnem sprevedu k sv. maši v Trbovlje. — 4. Po sv. maši odhod na telovadišče, kjer se vrši skušnja. — 5. Odhod k obedu po določenih gostilnah. — 6. Ob 3. uri popolne javna telovadba. — 7. Po telovadbi prijateljska zabava z zanimivim sporedom. — Telovadba obeta biti nekaj posebnega, ker bo nastopila tudi polovica strassburške vrste na »krogih«. Udeležence, ki pridejo z vlakom od Ljubljane, prosimo in opozarjamo, da se pripeljejo najbolj primerno z mešanim vlakom, ki pride ob 1½9. uri v Trbovlje. — Torej 11. t. m. na svidenje! Bog živi!

Ljubljanska porota.

Preložena obravnava.

Tiskovna pravda v zadevi pol. uradnika Karare proti učitelju Fr. Čučku iz Murske Sobote radi žaljenja časti v listu »Jutro« je bila preložena v svrhu zaslišanja nanovo predlaganih prič.

Demokratska politika v šoli.

Včeraj dopoldne se je pričela pred tukajšnjim porotnim sodiščem razprava o tiskovni pravdi nadučitelja Josipa Lapajne iz Cerkljah pri Kranju proti odgovornemu uredniku »Slovenca« Mihaelu Moškercu radi notic, ki jih je za časa volitev v konstituanto prinesel »Slovenec«. Senatu je predsedoval nadsvetnik Vedernjak, kot votanta sta fungirala nadsvetnik Jarc in svetnik Levčnik. Nadučitelj Lapajna je zastopal dr. Zirovnik, urednika Moškerc pa dr. Marko Natlačen.

Početkom razprave je dr. Zirovnik predlagal, naj se odstopi cela zadeva navadnemu knzenskemu senatu deželnega sodišča, češ da je po novi ustavi porotno sodišče nekompetentno, ker da sodijo po čl. 13 ustave kaznivja dejanja, storjena potom tiska, redna sodišča. Zagovornik dr. Natlačen se je predlogu protivil že z ozirom na sklep svetovalstvene zbornice tukajšnjeja sodišča, ki je že svojčas odklonilo predlog, naj se zadeva izroči navadnemu sodišču. — Senat je nato odklonil predlog dr. Zirovnika, ker smatra porotno sodišče kot redno.

Zatem se je prečitala obtožnica radi žaljenja časti potom notic, ki jih je prinesel za volitev »Slovenec« o nadučitelju Jos. Lapajnetu, češ da uvaža v šolo kulturni boj, da izrablja šolo v agitacijske namene, da je pravil otrokom, naj priporoče staršem demokratsko volivno škrinjico, da je pozneje napravil, ko je prišla stvar v liste, v šoli generalno preiskavo med šolarji in da uganja v šoli politiko.

Odgovorui nrednik »Slovenca« Mihael Moškerc je izjavil, da v noticah ni nobene osebne žalitve, da so bile le stvar kritike, ki celo ni bila ostra. Nastopa dokaz.

K razpravi je bilo pozvanih okoli 30 prič. Kešnar in Bergant ne izpovedata bistveno ničesar. Olar Alojzij Kepič je izpovedal, da je nadučitelj izjavil, da »Domoljub« laže, kar piše o njem. Nadučitelj je preiskoval v šoli, kdo je doma pravil, da se je v šoli govorilo o kroglicah. Šolar Franc Kepic je izpovedal nato, ZŠŠeniat Franc Kepic se spominja, da je nadučitelj izpraševal v šoli, kak eliste imajo naročene doma. Izpovedal je nato, da je on pravil, da je nadučitelj govoril o tem, da »Domoljub« laže. Priča Ivana Dobrun je izpovedala, da je po neki šolski slavnosti prišel njen sin domov in povedal, da je rekel nadučitelj, da je bila Avstrija mačeha, pa bo tudi Jugoslavija, ker so bili ljudje tako neumni, da so metali kroglice v tretjo škrinjico. To je povedala priča kaplanovi postrežnici. Priča visokošolec Andrej Kalan je izpovedal, da je istotako slišal podobno govoriti sina Drobunove. Izdelovatelj štampilj Ciril Sitar iz Ljubljane je nato ugotovil iz svojih poslovnih knjig, kdaj je dobavil nove štampilje za cerkljansko šolo, katere stara štampilja se je zlorabila s tem, da so jo pritiskali na demokratske agitacijske listke. Zagovornik dr. Natlačen je nato predložil več takih agitacijskih listkov s šolsko štampiljo. Priča učitelj Albrecht ne izpove mnogo. Priča kaplan Turk izpove, da je čul večkrat pripovedovati ljudi, da uganja nadučitelj Lapajne preveč politike v šoli. Priča učitelj Franc Rantve, da je naslove na agi-

tacijske listke pisal Lapajnetov sin, vsi listki pa so se odposlali po pošti.

Priča Zorko Lapajne, 17 let star, sin nadučitelja, izpove, da je pisal naslove na agitacijske liste, pritiskal nanje napis »Cerkljaj« stare šolske štampilje in oddal listke na pošti. Učiteljici Pavla Krnšič in Ivanka Bohinc sta v gladkih govorih pripovedali najraznovrstnejše stvari, ki se niso tikale stvari same. — Učenka Antonija Teran, 12 let stara, izpove, da je učitelj naročil v šoli, naj povedo staršem, da je treba vreči kroglice v prvo škrinjico in ne v tretjo. Rekel je tudi, da »Domoljub« laže. Priča Matija Teran izpove, da je vsak dan izpraševal hčerko, kaj so se učili v šoli. Nekoč mu je povedala, da je nadučitelj naročil, naj povedo staršem, da naj pri volitvi vržejo kroglice v prvo škrinjico in ne v tretjo. Ob drugi priliki je povedala, da je nadučitelj rekel v šoli, da se pozna na no-su trem učencem, ki doma pripovedujejo take stvari, kakor piše »Domoljub«, ki laže. Drugič je povedala, da je nadučitelj rekel, da bo tudi Jugoslavija mačeha kakor je bila Avstrija, ker so ljudje tako neumni, da so volili klerikalce. Dekletu je verjel, ker si otrok ne more takih stvari izmisliti. Učenec Matija Koritnik je povedal, da je nadučitelj Lapajne dal agitacijske listke učencem. Priča Franc Janša, 20 let star, hlapec, ni raznašal listkov, ki jih je razpošiljal nadučitelj. Pač pa je razmetaval po cesti neke druge agitacijske listke. Po zaslišanju nekaterih nadaljnjih prič so se prečitati razni spisi.

Ko je bil predlog, naj se zaslišijo vsi učenci VI. razreda in ponavljalne šole, zavrnjen, je sodni dvor stavil porotnikom sedem vprašanj.

Po govoru zastopnika zasebnega udeleženca, ki je skušal omajati verodostojnost nekaterih prič, je g. dr. Natlačen v sijajnem in stvarnem govoru še enkrat razjasnil ves položaj. Za njim je predsednik V. d. e. r. j. a. k. podal resumé, za katerega je g. predsednika dr. Zirovnik gotovo zavidal. V njem ni niti ene točke o doprinesenem dokazu resnice in omenjen niti en moment, ki so ga priče izpovedale v prilog obtožena. Resumé je izredno dopadel številnim liberalnim klakerjem, ki so se že med govorom dr. Natlačenega oglašali, ne da bi jih g. Vedernjak posvaril. Zanimivo je, da se je ob priliki protesta dr. Natlačen proti nestvarnosti resuméja dr. Oblak, s svojimi znanimi krliticami. Še bolj zanimivo pa je, da predsednik ni hotel ugotoviti, kdo se v galerije umešava v razpravo. Porotniki so z odgovorom na stavljen vprašanja, ki jih očitno niso umeli in jih je najbrže tudi obilo število vprašanj zmedlo, potrdili krivdo obtožena, na kar je sodni dvor razglasil razsodbo.

Ta tiskovna razprava je bila zelo zanimiva. Ne toliko to, da so mnoge priče izpovedale o nadučitelju Lapajnetu marsikako interesantno stvar, ki jasno osvetljuje njegovo postopanje, pač pa je bilo tem bolj zanimivo opazovati publiko, ki je neprestano delala »stimungo« v prilog nadučitelja. To nam precej jasno dokazuje medklje v koroških parodnih krogih prav dobro znanega dr. Oblaka. Cela razprava je bila tipičen primer, kako zamore najeta masa delovati na človeka da si ne more ustvariti pravilne sode. Take dogodke obžalujemo in gledati bo treba, da se v bodočnosti pri sodnih razpravah ne bodo več ponavljali.

Borza.

Curih, 7. septembra. Berlin 6.27, Hollandija 185.50, New York 587, London 21.79, Pariz 44.80, Milan 25.40, Bruselj 44, Kodanj 101.25, Stockholm 125.50, Kristianija 76.50, Madrid 76.10, Buenos Aires 175, Praga 7.05, Varšava 0.17, Zagreb 3, Bdimpešta 1.40, Bukarešta 6.42, Dunaj 0.62.

Dunaj, 7. septembra. Devize: Amsterdam 38.150—38.250, Zagreb 628—632, Belgrad 2507—2525, Berlin 1312—1318, Budimpešta 296.50—299.50, Bukarešta 1310—1320, London 4460—4480, Milan 5180—5200, New York 1300—1304, Pariz 9130—9170, Praga 1492—1498, Sofija 922.50—932.50, Varšava 28.58—30.50, Curih 20.775—20.825. Valute: Ameriški dolarji 1187—1191, nemške marke 1303—1309, angleški funti 4430—4450, francoski franki 9080—9120, holandski goldinarji 37.750—37.850, Italijanske lire 5160—5180, jugoslovanski dinarji (tisočaki) 2497—2517, romunski lei 1309—1319, švicarski franki 20.550—20.600, češkoslovaške krone 1487—1493, madžarske krone 350—353.

Zagreb, 7. septembra. Devize: Dunaj 15.85—16.05, Berlin 209—210, Budimpešta 46—0, Bukarešta 210—220, Italija (izplačilo) 840—850, ček 840—842, London izplačilo 723—0, New York kabel 194—0, New York ček 194—195, Pariz izplačilo 1490—1500, Praga 240—247, Švica 3300—0. Valute: Dolarji 192—193, avstrijske krone 17—18, rublji 20—22, angleški funti 715—720, napoleonderi 650—658, nemške marke 208—209.50, ital. lire 830—835.

Žvepleni vrelec v Medjimurju.

Poleg Prekmurja leži med Muro in Oravo Medjimurje, katero ima skoraj istu obseg in isto število prebivalstva ko Prekmurje (do 100.000 prebivalcev). Obe ti pokrajini ste spadali preje pod ozemlje krone sv. Stefana, in sicer celo Medjimurje ter del Prekmurja pod zaladsko županijo, a drugi del Prekmurja pod železno županijo. Del Medjimurja, to je ob ljutomerski, sv. bolfanski in središki župniji, govori dialekt, ki je slovenščini veliko bližji nego hrvaščini. Župnije Strigova, Macinci, Sv. Jurij na bregu, Sv. Martin in Selnica, ki leže ob nekdanji štajerski meji, so imele trgovske in obiteljske vezi z štajerskimi Slovenci, naročeni so bili na slovenske liste in knjige (posebno »Slov. Gospodar« in Mohorjevo družbo) ter so tako vsled vednega stika z Slovenci ohranile bolj slovenski značaj. Ob zasedbi Medjimurja je prebivalstvo teh krajev tudi zelo želelo priti pod slovensko upravo, ter smo prepričani, da bi tudi danes, ako bi se v teh krajih izvedel plebiscit, nad 80% prebivalstva hotelo priti pod slovensko upravo.

Ti kraji so zelo bogati na podzemeljskih rudah in vrelcih. Posebno kraji, spadajoči v župnijo Selnico, — katero vodi izredno naroden in blag župnik g. Ignacij Rodič, nečak škofa dr. Dominika Premuša v Zagrebu, ki je tudi rodom iz Preloga v Medjimurju — so polni teh podzemeljskih bogastev. Ako se voziš po železnici iz Čakovca proti Dolnji Lendavi v Prekmurje, opaziš pred predzadnjo postajo Murskim Središčem na nizkem gričevju levo od železnice visoke droge in večjo skupino novih stavb. To so petrolejski vrelci ob Selnici. Vrtati so začeli že pred vojno, in sicer je bila neka družba, kateri je načeloval žid Singer z Dunaja. Nabavili so mnoge rezervoarje in druge za produkcijo potrebne stvari, a ker se vsled takrat nizkih cen petroleja in visokih produkcijskih stroškov ni izplačalo, je delo zastalo. Med vojno, ko je petrolej postal precej drag ter ga tudi ni bilo veliko, so v nekaterih rovih zopet nadaljevali delo, katero pa je ob prevratu zopet zastalo. Tokrat so gotovi revolucionarji postali lastniki teh vrelcev in vseh naprav. Hiše in skladišča so ljudje v času, ko so mislili, da ni sedaj nobene oblasti, skoraj popolnoma razdeljali. Po zasedbi Medjimurja po naših četah se je to brezpravno stanje odpravilo. V Medjimurju je pa v tej dobi zavlada eksponent demokratske stranke dr. Ivan Novak, katerega je ta stranka postavila za poverjenika te pokrajine v sladki nadi, da bo sedaj na celo Medjimurje pobasal v demokratski koš in ga ob ugodni priliki poklonil mogočnemu Svetozarju. Dobil je ta advokat, ki je sicer do prvrata bil popolnoma neznan osebica, vso oblast, še mnogo večjo, nego je ona današnjih pokrajinskih namestnikov, v svoje roke. In kjer so korita, logično da se najdejo tudi koritarji. Javili so se mogočnemu medjimurskemu paši enakovredni bratci iz cele kraljevine. Vse pisarne poverjenišva so bile že polne, občinska notariatska mesta vsa zasedena, učiteljska mesta isto od teh »zanesljivih« pedagogov napolnjena, dočim so se vsi nekdanji učitelji brez izjeme kot »nezanesljivi« odpustili, četudi so bili domači sinovi, večši popolnoma poleg domačega narečja tudi hrvaškega jezika, ter nekateri, ki so bili pozneje sprejeti v Prekmurje, slovijo kot izborne učiteljske moči. To vse ni nič pomagalo, kajti »domači sin«, kakor se rad naziva paša Novak, ni imel srca za domače šolane sinove Medjimurja, marveč je iste vrge na cesto in dal kruh drugim, od katerih je pričakoval, da bodo slepo orodje v njegovih rokah.

Ker pa je med temi mnogimi pristaši še bilo več takih, ki niso bili ne za šolo, ne za kancelarijo, je svojemu drugu prikočil na pomoč enakovreden drug, dr. H. Krizman, advokat v Varaždinu, po milosti Sv. Pribičevića minister za agrarno reformo v Belgradu. Izdal je naredbo, da se mora vsa posestva in vsa podjetja, last tujecev, dati odmah pod sekvester ali državno nadzorstvo. Z obema rokama so vzeli paša medjimurski to naredbo v roke in jo začeli temeljito izvajati. Na najbolj odlična, to je dobičkonosna podjetja in veleposestva so se postavile prve demokratske korifeje, a druge sinekure so dobili ostali agitatorji edino državotvorne stranke. Da se pri razdelitvi teh mest ni pozabilo na razne pobegle franciškane ter se jim visoko na lestvi agrarne reforme zasukalo precej trde kline, je bilo samoumevno.

Sekvester in drž. nadzorstvo medjimurskih veleposestev in podjetij, osobito temeljito uničevanje alkohola po grajskih kletih in še mnogo takih junaških činov demokratske gospode v Medjimurju bo tvorilo še poseben članek, s katerim hočemo vse te čine oteti pozabljenosti. Za danes moramo omeniti le enega od mnogih »nadzornikov«, to je čistokrven demokrat slovenskega rodu, ki sliši na ime Vargazon. Med vsemi mogočimi drugimi funkcijami je bil ta mož po naših informacijah

poverjen z proizvodbo nacionalizacije teh petrolejskih vrelcev v Selnici in premoškopa v Peklenici pri Murskem Središču. Slednjega je izborno »nacionaliziral«, kajti danes je njegova last. Kako je to uspelo, ve samo gospoda Novak, Vargazon & konz. Pa tudi pri petrolejskih vrelcih je šlo precej hitro. Za to »nacionalizacijo« se je zainteresirala »brača« iz Srbije. V smislu demokratsko-radikalnega bloka so pritegnili k temu »aktu« tudi sina g. min. predsednika Pašića, kateri je, kakor se tajno šušlja, »zaradil« pri tej akciji nekaj stotisoč dinarjev. Zanimivo pa je, da je danes kot prej lastnik tega podjetja že začetkom omenjeni žid.

Ker se je že pred vojno na več mestih poskušalo vrtati ter so vsled preslabe petrolejske žile ostale tistikrat čene cevi v zemlji, je v okolici Selnice mnogo takih v zemljo zavrtanih cevi videti. Nekatere so že zarastle s travo in grmičjem, pri drugih še se je pozneje kaj poskušalo, dočim nas zanima le ena teh cevi, ki je zavrtana v zemljo dobre pol ure od Selnice proti Muri, ali pa trideset ure iz Sv. Martina odnosno tudi Strigove v kraju, ki se naziva Grkaveščak ter ima po hribčku raztrešenih do 30 bornih hišic. Cev je na malem, en oral obsegajočem travniku, ki je last ubožnega kočarja Martina Hadila v Jurevčaku. Njegova hiša je pet minut oddaljena od tega travnika. Ta cev nas zanima radi tega, ker iz nje neprestano, po dnevu in ponoči, v letnem in zimskem času bruha žveplenosolna voda, katere poseduje izredne zdravilne moči. Voda je ob izbruhu 28—30° toplja. Odkrili so to zdravilno vodo delavci in kmetje, ki tam v okolici obdelujejo svoja polja in delajo na senožetih in v gozdih. Tukaj je iskala petrolejska družba baje pred šestimi leti petrolejsko žilo ter je vsled neuspeha pustila cevi na mestu. Pozneje se nikdo ni zanimal za to. Vrtano je po podatkih, ki smo jih mogli na licu mesta dobiti, 840 metrov globoko v zemljo. Kakor nam je pripovedoval posestnik travnika, na katerem se nahaja ta vrelec, so baje presekali poleg vroče žveplene žile tudi dve mrzli, vsled česar ima voda le do 30° toplote. Po analizi nekega privatnega zdravnika, ki se je zanimal za ta vrelec, je voda baje 3% bogatejša na žveplu in natronu, nego ona v Varaždinskih Toplicah. Tudi na tramih, ki leže ob izbruhu, se je vlegla že precej debela žveplena skorja. Poskusili smo z vžgalico zažgati žveplo ob izbruhu, ter je naenkrat plamen švignil iz vode. Okus je poleg žvepla tudi zelo solni, da moramo reči, da se sol pri pitju bolj čuti.

Podjetni kmetje in delavci so si ob izbruhu te vode izkopali precej globoko jamo, ki ima do 4 m² obsega. Tu sem se prihajajo dnevno kopat, in sicer je od zjutraj do pozne nočne ure ta jama vedno polna ljudi moškega in ženskega spola, ki prihajajo ob blizu in daleč iskat zdravja proti revmatizmu in sličnim boleznim. Ob času, ko smo mi ogledovali to kopelj, je stalo v njej 34° tople. Ako pomislimo, da ima le največ 4 m² obsega, si pač lahko predstavljamo, kaka gneča je to. Kljub temu so bili vsi izredno dobre volje. Lepo ubrane slovenske pesmi so se razlegale po dolini. Peli so vsi, moški in ženske. Zanimalo nas je, od kod so ti ljudje prišli sem. Tri stare ženske so pripovedovale, da so iz Bogojine v Prekmurju, to je nad 30 km oddaljeno. Zopet drugi so bili od Sv. Miklavža, Sv. Bolfenka, ljutomerske in križevske okolice na Štajerskem, nekaj jih pa je bilo bližnjih domačinov. Zunaj jih je zopet še enkrat toliko čakalo, da gredo v vodo, ko prvi dokončajo svojo kuro. Moralitno in sanitetno je cela stvar pod vsako kritiko. Ljudje s trahomom, raznimi kožnimi in drugimi boleznimi čepo po cele ure skupaj z drugimi v vodi, ker ni nikakega nadzorstva.

Poudariti moramo, da je ta izvor šele eno leto poznan. Lastnik travnika, vprašan, zakaj ničesar ne ukrene, da bi se vsaj na prostem razširila ta jama, v kateri bi se lahko kopali ljudje, ki bi mu za to lahko dali za osebo vsaj eno krono, pravi, da ne upa ničesar ukreniti, ker so ga nekeje ostrašili, da bo moral potemplačati več davka, nego bo imel dohodkov. Pač pa je rekel, da bi rad videl, ako bi se našel kak konzorcij, ki bi izrabil ta vrelec, ako bi država, koje last so po ustavi vsi vrelci, dovolila. Hrvati so premalo podjetni za tako stvar ter se bodo tega najbrž morali oprijeti Slovenci, ako ne bodo zopet prej prišli židje. Doslej se ni nikdo še za to stvar zainteresiral.

Precej je doslej že odkritih podzemeljskih zakladov v Medjimurju, a mnogo jih je še v zemlji ter čakajo pridnih in podjetnih rok, ki naj jih dvignejo in uporabijo. Žile, ki se nahajajo v Medjimurju, vodijo čez Muro tudi v Prekmurje. Blizu Bolnje Lendave so nekateri globokejši studenci, katerih voda sploh ni užitna, ker ima preveč duha po petroleju. Brez dvoma je blizu tega vira kaka petrolejska žila. Upamo, da se bo to narodno premoženje ohranilo v rokah naših ljudi!

Čo - čo - če! Mularija, pozor!
Tisti izmed vas, ki misli, da največkrat na dan moli lepo molitvico italijanskih barabinov: »p... m...«, »p... d...«, naj vložijo prošnjo za Ananunziovo podporo pod št. 13 na upravo lista. 3254

Izurnjena pisarniška moč
išče popoldanskega dela. — Naslov pove uprava lista. 3257

UČENKA
iz dobre hiše se sprejme v trgovini
P. Löschnigg,
Rogaška Slatina.

ORGANIST,
zmožen občinskega tajništva,
se sprejme v Smartnem v Rožni
dolini pri Celju. 3249

Gospodična se sprejme — tudi z
dežele — za trgovino,
ki se razume nekoliko v šivanju. Hrana
in stanovanje v hiši. Naslov pove uprav-
ništvo »Slovenec« pod št. 3245.

Podoficir zmožen slovenskega, srbo-
hrvaškega in nemškega
jezikov v govoru in pisavi, cirilice, stroje-
pisja, zanesljiv, vreden, verziran pisarni-
ški delavec z najboljšimi ocenami

išče primerne službe.
Službo lahko takoj nastopi. — Ponudbe
pod: »Zakaj 4« na upravnishvo tega lista.

VILA ali HIŠA v Ljubljani
za eno družino se kupi. Pismene ali ustne
ponudbe na tovarno V. Scagnetti, Ljubljana.

Zahvala.
Za vse dokaze iskrenega
sočutja, ki so mi bili izraženi
ob nenadomestljivi izgubi mo-
je nepozabne matere oz. stare
matere i. t. d.

Agneze Peterca
se tem potom najtopleje za-
hvaljujem.
Posebno se zahvaljujem
prijateljem in znancem iz me-
sta, kakor tudi iz okolice, ki so
spremili nepozabno na zadnji
poti in vsem darovalcem kras-
nih vencev in cvetlic.

Ljubljana, 7. sept. 1921.
V imenu vseh sorodnikov
Franc Peterca.

Blaž Jesenko
trgovec in posestnik
danes, dne 7. septembra 1921 ob pol 12. uri, izdihnil svojo
blago dušo.
Pogreb se bo vršil v petek, dne 9. septembra t. l. ob
16. uri iz hiše žalosti Stari trg 11.
Bodi mu ohranjen blag spomin!
V Ljubljani, dne 7. septembra 1921.
V imenu ostalih sorodnikov:
Alojz Stanko
trgovec, ravnatelj zavarovalnice »Croatiae«.
sinova.

Marija Kernc
v sredo, 7. t. m. ob 10. uri zjutraj po dolgi in mučni bolezni za
vedno sklenila svoje življenje.
Pogreb se bo vršil v petek dne 9. sept. ob pol 6. popoldne
iz deželne bolnice k zadnjemu počitku k Sv. Križu.
Ivan Kernc, soprog; Rihard, Friderik, Janko, sinovi; Marija, hči;
Marija Kernc, rojena Kunaver, snaha; Majda, vnukinja.

Mestna občina Kočevje
razpisuje službo
občinskega tajnika.
Prošnje je vlagati do 1. oktobra
1921. — Plača po dogovoru. 3248

Kontoristinjo se išče, zmož-
no knjigovod-
stva ter vseh pisarniških del, po možnosti
s znanjem italijanske, pri lesni indu-
striji. — Ponudbe: Kontoristinja, Maribor.
Poštno ležeče. 3097

VILA na Glincah št. 1
ob Tržaški cesti, enodružinska z velikim
vrtom, se proda. Več se izve istotam
pri lastniku Tribuč. 3261

HIŠA na Glincah št. 37
ob Tržaški cesti, dvonadstropna, priprav-
na za vsako obrt, se proda. Več se
izve istotam pri lastniku Tribuč. 3262

LEPO SOBO
(če mogoče z električno razsvetljavo). —
Ponudbe na: Drica PISKARNIK, muzej.

Zupni urad v Adlešičih p. Črnomlju
proda **GLASOVIR** Slepiza.
Wien — razglašen. — Cena po
dogovoru. 3250

Pridni čevljarški delavci
iščejo se za moške in žen-
ske čevlje. Stanovanje v hiši. Trajno mesto
čez celo leto, dobro plačilo po komadu.
Pismene ponudbe pod Makso Schönbaum,
Križevci (Hrvaško). 3247

**Velika izbira otroških vozičkov dvo-
koles in šivalnih strojev po ceni:**
F. Batjel, Ljubljana, Stari trg št. 28.
Sprejmejo se v polno popravo za ema-
liranje z ognjem in poniklanje dvokolesa,
otroški vozički, šivalni in razni stroji.
Mehanična delavnica, Karlovska ce-
sta 4. Zvonarska ulica 1.

„Tribuna“ Tovarna dvokoles in otro-
ških vozičkov. Ljubljana,
Karlovska cesta št. 4.

Moko
prvovrstnih baških in banatskih
mlinov nudi po najnižjih dnevnih
cenah iz svojega skladišča v Za-
grebu veletrgovina moke **VJEKO-
SLAV WIELAND in DRUG, Za-
greb, Ilica 191. Telefon 6-43.**

VELICAN BÉSTER
ATELIJE HELIOS
LJUBLJANA
ALEKSANDROVA C. 5
Izdeluje mod. slike v vsaki velikosti

Jesenove plohe

4 metre dolge in 7 cm
debele, popolnoma
suhe, zdrave brez grč,
kupi vsako množino
tovarna telovadnega
orodja Bašin i drug,
Ljubljana, Pred ško-
fijo št. 19.

H. SELJAK

zastopstvo v Ljubljani
Tovarna BRATJI UTIZOVE
LJUBLJANA — PRAHA.

Prva češka tvornica za mo-
bilije in knjigoveze. — Vrhno
usnje vseh vrst.

HAKA GAMAŠE
in drugi usnjeni izdelki.
Velika zaloga čevljev.
Karlovska cesta št. 2.
Prešernova ulica 52.
Sejm paviljon 280/H.

**Inserirajte v
„Slovenec“!**

Ponudite
vse neuporabne **ZLATE** predmete veri-
žice, prstane, obeske, zapesnice, uhane
i. t. d. kateri predmeti Vam leže doma,
in jih donesite trdki F. Čuden, trgovina
ur, zlatnine in srebrnine Ljubljana Pre-
šernova ul. št. 1.

miši, podgane, stenicice, ščurki
n vas golazen mora poginiti, ako porabite
moja najbolje preizkušena in splošno hvalejna
sredstva, kot proti poljskim in hišnim mišim
K 12, za podgane K 16; za ščurke posebno
močna vrsta K 20; tinktura za stenicice K 15;
uničevalce moljev K 10 in 20; prašek proti mrč-
esom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri ljudeh
K 5-12; mazilo za uši pri živini 6-12; pra-
šek za uši v obleki in perilu K 10 in 20; tin-
ktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi
(uničev. taštni) Prašek proti mravljam K 10.
Pošilja po po vsejta Zavod za eksport.

M. Jünker, Petrinjska ul. 3. Zagreb 39.
Trgovcem privečjem odjema popust.

**Tovarnapravnega in dišečega
mila**

ČURKOVIC, RISTIĆ I KOMPANIJA
prejeto: Gliša Janković i sin
Kruševac

osnovana leta 1839 obnovljena 1897
naznanja p. n. trgovcem, da je
razstavila na Ljubljanskem ve-
likem sejmu od 3-12 sept.
celokupne vzorce svojih pro-
izvodov v izvornih zavojih.
Na sejmu bo sprejemal naročila
in dajal pojasnila član naše
tvrdke
Čurković, Ristić & Komp.

**STAVBENO IN UMETNO MIZARSTVO
A. ROJINA IN KOMP.**

LJUBLJANA
Telefon 480 Poštno čekovni račun 11.638 Telefon 232

STAVBENI ODDELEK - SLOMSKOVA ULICA 16
izdeluje: okna, vrata, portale, obstenje, strope itd. v vsaki množini od
najenostavnejše do najfinejše izvedbe.
POHIŠTVENI ODDELEK - KOLODVORSKA UL. 8
izdeluje: spalnice, jedilnice, salone, pisarniške in hotelske opreme itd.
v vsakem slogu iz mehkega in vsakovrstnega trdega lesa.
Najmoderneje urejeno podjetje! — — Ponudbe in načrti brezplačno.

Parna žaga Fran Ravnikar
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupi po najvišjih dnevnih cenah razne
vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Nc IV 414/21
2

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri okrajnem sodišču v Celju oddelek IV sta po prošnji
lastnic Štefanije in Marije Umek ter Justine Dorfinger po
dru Hrašovcu in ozir. dru Zanggerju v Celju na prodaj po
javni dražbi posestvi vl. št. 155 d. o. Zagrad, ki obstoji iz trav-
nika in stavbišč s hišami št. 29 in 40 in 1 uto v Zavodni, ter
vl. št. 287 d. o. Teharje, obstoječe iz travnika in njive brez pre-
mičnin in pritlikin za 200.000 K kot vzkljeno ceno, pod katero
se ponudba ne sprejme.

Dražba se bo vršila dne 7. oktobra 1921 ob 9. uri dopoldne
pri podpisnem sodišču, soba št. 10.

Na posestvu zavarovanih upnikov ostanejo njihove za-
stavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo se mora sodno položiti; vadij znaša
40.000 K.

Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri sodišču.

Okrajno sodišče v Celju, oddelek IV,
dne 23. avgusta 1921.

R. Miklauc, Ljubljana

Pred Škofijo št. 3. priporočila Lingarjeva ulica.
sukneno manufakturno in pleteno blago.
Prodaja na debelo in na drobno. Ustanovljeno leta 1869.

Prvovrstna kolesa Puch

pnevmatiko **DUNLOP - REITHOFFER - HUTCHINSON**

priporočila

IGN. VOK, Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Žimo za žimnice

oseh vrst, od preproste do najfinejše
izdeluje in ima vedno v zalogi turška
JOS. KNIFIC, tovarna za žimo
Siražišče pri Kranju (Slovenija).

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike
po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznanili pošiljateljju **natančni znesek**, ki
ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja
v stari domovini in vsled nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po
poštah Vas to prosimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosedaj izkazale skoraj
v vsakem slučaju kot neopravičene. Večkrat se dobe ljudje, ki po-
sebnost sorodnikom radi prikrižajo sprejem poslanega denarja, češ, bo
raje se poslal, ker bo mislil, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo
nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljatelj prepriča, da je bil
denar pravilno izplačan, izgubi spoštovanje in zaupanje ter mnogo-
krat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kakšni denar.

Konečno se obračamo še na one rojake in rojakinje, ki vsled
malomarnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po več me-
secev na poslani denar, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki
pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

GOSPODARSKA ZVEZA

IMPORT - EKSPORT Ljubljana

LASTNI PAVILJON NA LJUB-
LJANSKEM VELIKEM SEJMU.

JUGOSLOVANSKA BANKA d. d.
MENJALNICA v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.

Udel. glavn. K 200.000.000. Centrala v Osijeku. Rezerve K 50.000.000.
Kupuje in prodaja devize in valute najkvalitetnejše.
Obreštuje vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

Medić, Rakovec & Zankl, prej. **A. ZANKL** sinovi.
Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.
Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.
Brzjav.: Meraki Ljubljana. Telefon 64.
Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.
Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke, vse vrste barv, suhe in oljate, mavce (Gips), mastence (Federweiss), strojno olje, karbolino, steklarski in mizarški kile, pleskarski, slikarski in mizarški čopiči, kakor tudi drugi v to stroko spadajoči predmeti.
MERAKL Lak za pode. MERAKL Linoleum lak za pode.
MERAKL Emajlni lak. MERAKL Brunolino.
Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

SPEDIJSKA TVRDKA
Ludovik Ševar vd.
na RAKEKU
izvršuje najhitreje vse v to stroko spadajoče posle, tudi ocarinjenje.

BRATA EBERL
staroznana črkoslikarska in pleskarska delavnica
LJUBLJANA, Igriška ulica št. 6.

Hiša v Ljubljani Selenburgova ulica št. 6.
se prodaja.
Poleg hiše je veliko stavbišče. Natančneje se poizve v tovarni V. SCAGNETTI, Ljubljana, Cesta na gorenjsko železnico 16, (za državnim kolodvorom).

Največja zaloge
klavirjev in pianinov
v Ljubljani

J. HUBAD roj. DOLENC, Ljubljana, Millerjeva ulica 5
priporoča za nakup najboljših instrumente izvrstnih tovarn po najsolidnejših nizkih cenah.

Prva ljubljanska preoblikovalnica klobukov
za dame in gospode, nadalje velika izbira kinčanih in praznih damskih klobukov
Klobučarna in modistarija
Barborič - Završan — Ljubljana
Mesni trg št. 6-7.

Čokolada „ORION“ ni surogat
ampak zajamčeno pristi izdelek kot v predvojni dobi. Dobi se povsod!

CRTE
kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih
Naftomazilo, ki je brez duha in ne meže perila. 1 lonček za 1 osebo po pošti 15 kron pri
TRNKOCI, lekarna Ljubljana, Slovenija.

Relin
Belin za snazanje belih ševijev
Foglin za pokončavanje miši in podgan
Morin za pokončavanje šurkov
Rapid za pokončavanje stenice

I. C. Kotar drogerija,
Ljubljana, Wolfova ulica 3.
Trgovci primeren popust.

Teodor Korn
Ljubljana, Poljanska cesta 8.
se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih in vodovodnih instalacijskih del ter za pokrivanje streh. Vsa stavbiška in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. — Proračuni brezplačno in poštaine prosto. — Popravila točno in po najnižji ceni. Pločevinasta ambalaža kakor kante za barve, kandite in konzerve.

Cunard Line
Angleška parobrodna družba.
Odprava potnikov I., II. in III. razreda preko Trsta, Reke in Cherbourga v NEV-YORK.
Sprejema naročila za prostore na parnikih za Grčijo, Anglijo in Ameriko — ter obračno za Jugoslavijo.
Natančna pojasnila daje:
Cunard Line, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Prvo-vrstna lokomobila skoraj nova, ter **mlatilni stroj**
se ceno prodaja. **O. Žužek**, Ljubljana, Sodna ulica 11.
(Telefon interurb. 461.)

M. Kuštrin
Tehnični, elektrotehnični in gumijevi predmeti vseh vrst na drobno in debelo. — Glavno zastopstvo polnih gumijevih obrobov za tovarne automobile tovarne Walter Martiny. — Hydraulična stiskalnica za montiranje gumijevih obrobov v centrali, Ljubljana, Rimska cesta 2. — Prevozno podjetje za prevoz blaga celih vagonov na vse kraje, za kar je na razpolago 10 tovarnih avtomobilov.
Centrala: Ljubljana, Rimska cesta 2.
Podružnice: Ljubljana, Dunajska c. 20, tel. št. 470. Maribor, Jurčičeva ul. 9, tel. št. 153. Beograd, Knez Mihajlova ul. 3.

Najnižje cene! **Najnižje cene!**
VULKAN tvornica gumijevih izdelkov v Kranju
ETERNA GUMIJEVI PODPETNIKI
Izdeluje **prvovrstne podpetnike.**
Cisto domače podjetje!

Puškarna v Kranju
I. Z. Z. O. Z. izdeluje vsakovrstno **NOVO orožje.**
Popravila se izvrše strokovnjaško. Oddelek za prodajo municije, revolverjev, pištol i. t. d. **Ceniki na zahtevo!**

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro- in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

I. delavsko konsumno društvo v Ljubljani

sprejema od svojih članov

hranilne vloge

ter jih obrestuje od 1. julija 1921 naprej do
preklica po**5%**Člani bodite dosledni ter nalagajte svoj odvišen denar
le pri svoji lastni zadrugi!Članom naše zadruge naznanjamo,
da je dospela**velika zaloga češke manufakture**vsake vrste in najboljše kakovosti po
precej nižanih cenah.

Kapital: K 20,000,000.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve okrog K 6,000,000.

INTERESNA SKUPNOST S HRVATSKO ESKOMPT-
NO BANKO IN SRBSKO BANKO V ZAGREBU

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJ-
KULANTNEJE

DENARNE VLOGE — NAKUP IN PRODAJA: EFEKTOV, DEVIZ, VALUT — ESKOMPT MENIC, TERJATEV, FAKTUR — AKREDITIVI — BORZA

Papirna industrija

ANTON JANEŽIČ

V LJUBLJANI, Florijanska ulica 14.

Zaloga vseh vrst šolskih zvezkov.
Prvovrstno blago, najnižje cene!

Glavno zastopstvo avtomobilov

„FIAT“

Wien-Turin sejm. prostor paviljon E 65

O. Zužek, Ljubljana, Sodna ul. 11

(telefon interurb. 461)

tudi več prvovrstnih rabljenih avtomobilov naprodaj.

Termalna KOPELJ

(Kreuzthermalbad) se prodaja za 6000 K.
Kje, pove uprava lista pod števil. 3263.

Svečarna

I. Kopač in drugi

Ljubljana, Celovška cesta 90.

priporoča preč. cerkv. oskrbništvom,
gg. trgovcem in s'avnemu občinstvu:čebelnovoščene
sveče in zvitke,
namizne sveče

»GLORIA« v vseh velikostih,

pravo kadilo,

oglje za kadilnice

itd. po najnižjih cenah.

Tovarna stolov in lesnih izdelkov

Jos. Stadler

LJUBLJANA, Sodna št. 11

telefon (interurb. 461).

Stoli in mize v porabi na Velikem semnju samem ter v različnih pi-
vovarniških in kavarniških paviljonih. Inf. pri Zužek, sejm. prostor 65.

U. Marsano

„Timex“

U. Marsano

Moderna oprema tvornic. Stroji in orodje. Glavni zastopnik
tvornic prve vrste. — Oprema žag s kvalitetnimi stroji — Veli-
ka zaloga strojev za obdelovanje lesa.

Prodajna pisarna: Zagreb, Nikolićeva ul. 8. — Tel. 2-26.

Delavnica in skladišče: Zagreb, B-ulica 45. — Tel. 25-45.

Brzjavlj.: Matimex Zagreb.

Ministrstvo financ kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

7% drž. investicijsko posojilo 1. 1921 v iznosu Din. 500,000.000.—

POZIV NA VPIS.

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Sloven-
cev na temelju Uredbe z dne 27. junija 1921 Dšt. 7941
vzakonjene s členom 130 Ustava pozivlja na vpis

7% drž. investicijskega posojila v nominalnem znesku Din. 500,000.000

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno
v svrhu splošnega dobra, kakor: popravilo, izvršitev in raz-
širjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje za-
početih železniških prog, napravo in popravila pristanišč,
cest, potov itd.Nominalni iznos posojila je Din. 500,000.000 izdan al pari
v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50.000 se-
rijah po 100 števil, obresti so 7% na leto ter se izplaču-
jejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in
to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih
blagajnicah in zato pooblaščenih denarnih zavodih brez od-
bitka kakoršnega koli davka, koleka in takse.Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let
se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna
mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let
konvertira, mora se imejiteljem obveznic ponuditi izplačilo
v nominalnem iznosu.Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amor-
tizacija začenja 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto
pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanje ali odku-pom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obvez-
nici natisnjen. Posojilo je zavarovano s hipoteko, a potrebna
svota za anuitet (obresti in amortizacijo) stavila se bo vsako
leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili
pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane
obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih borzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim držav-
nim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se pola-
gati kakor kavcije, uporabljati za fonde, ustanove, depozite
pri vseh javnih blagajnah in privatnih podjetjih.Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki
kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podruž-
nicah po zakonskih predpisih.Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega
sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih
tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, srezkih in občinskih)
kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. septembra 1921

pri vseh denarnih zavodih Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din.
obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega po-

BEOGRAD, meseca julija 1921.

sojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor. — Ko bo
celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni
skupščini kraljevine S. H. S. poročilo o skupni porabi istega.

Minister financ dr. Kosta Kumanudi l. r.

Za dvakratno objavo v eni se računa 16 kron.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v eni se računa 16 kron.)

BARVNI TRAKOVI, OGLJENI PAPIR.

Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 3.

ČRKOSLIKAR.

Bricelj Franc, Šelenburgova ul. 6.

FOTOGRAFSKI ATELJEJE:

Grabec Franjo, Miklošičeva c. 6.

KLEPARJI

Korn T., Poljanska cesta 8.

Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

IZDELOV. ČAJNEGA PECIVA.

T. Novotny, Opekarska cesta 26.

KNJIGARNE

Jugoslav. knjigarna, Pred škofijo.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE

Olup Josip, Pod Irančo.

LEKARNE

„Pri Mariji Pomagaj“, Reslj. c. 1.

MEHANIČNA DELAVNICA

za pisalne stroje.

Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5.

PARNA PEKARIJA

Jean Schreya nasl. Jakob Fav-

čič, Gradišče štev. 5.

PISALNI STROJI

Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5.

PREOBLEKOVALNICA KLOBUKOV za DAME in GOSPODE:

Barbieri-Završan, Mestni trg 6-7.

RAZMNOŽEV. APARATI.

Bar Fran, Ljubljana, Cankar. nabr. 5.

SPEDICIJSKA PODJETJA

Uher F. & A., Šelenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

Ranzinger R., Cesta na južno železnico št. 7-9.

SOBNO SLIKARSTVO

Košak Ivan, Bleiweisova cesta 15.

Zuran Martin, Mestni trg 12.

TELOVADNE POTREBŠČINE.

Kunovar Ivan, Stari trg 10.

TOVARNA FURNIRJA,

žaga in trgovina z lesom,

Podrečje, p. Domžale.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.

Mikuš L., Mestni trg 15.

URARSKA POPRAVILNA DELAVNICA.

Seliškar Ivan, Pot v Rožno dolino št. 10. (Ceno in točno.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO

Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOVINE Z ŽELEZNINO IN CEMENTOM.

Erjavec & Turk pri „zlati lopati“,

Valvazorjev trg št. 7.

Šušnik Alojzij, Zaloška cesta 21.

ZALOGA CEMENTA IN CEM. IZDELKOV:

Cihlař Jos., Dunajska c. 67.

ZALOGA POHISTVA.

F. Fajdiga sin, Sv. Petra cesta 17.

ZALOGA VOLNENIH IN SVILENIH SIT.

Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MENJALNICA

Slovenske eskomptne banke - LJUBLJANA

Telefon štev. 3.

nasproti glavnega kolodvora

Telefon štev. 3.

kupuje in prodaja devize in valute po najugodnejših dnevnih cenah.
Ima poseben borzni oddelek. Prevzema vse bančne posle.

Les — deželni pridelki
TRŠAN-GORJANC
KRANJ

Sladna kava, testenine in marmelada

Paviljon „G“ št. 180.

Del. dr. „Triglav“ v Smarči pri Kamniku.

Razpošiljalna SCHWAB & BIZJAK LJUBLJANA, Dvorni trg 3.

Specijalna zaloga angleškega sukna, dežnih plaščev in vseh krojaških potrebščin.
Promenadne, modne in športne obleke, povrtniki, raglani itd., itd. Konfekcija za
gospode in de. ke ter moderna izdelava oblek po meri v lastnem modnem salonu
po najnovejših krojih.

Solidne cene!

Soliden izdelek!

Zunanja naročila se izvršujejo točno po poštnem povzetju! — Zahtevajte vzorce!

Razstava lastnih izdelkov na Ljubljanskem velesejmu od 3.-12. sept. t. l. paviljon 11, št. 270.

IMPORT

EKSPORT

Gospodarska zveza

Telefon štev. 137.

Ljubljana

Brzljavica: Gospodarska

Elagovni oddelek:

kolonijalno blago,
k mla,
umetna gnojila,
žito in žitni izdelki,
usnje.

Manufakturni

oddelek:

češka in angleška
manufaktura.

Lesni oddelek:

nakup in prodaja
lesa ter ogja,
lastne žage.

Strojni oddelek:

poljedelski in drugi
stroji.

Lastna zeljarna.

Mesni oddelek:

tovarna mesnih
izdelkov,
hladilnica,
izdelovalnica umet-
nega ledú,
izvoz živine in
prašičev.

Vinski oddelek:

domača in tuja vina
v sodih in buteljkah.

Tovarna za milo in sveče. -- Tvoronica za izdelovanje parketov.

Oblacilna industrija

A. Kunc

Ljubljana, Gosposka ul. 7

proizvaja moška in deška oblačila vseh vrst.

Prodaja na debelo in drobno!

Prvovrstni kroj!

Prodaja na debelo in drobno!

Izredno nizke cene!

Solidno delo!

Na Ljubljanskem velikem semnju: paviljon E, oddelek št. 54.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v
Vzajemni posojilnici v Ljubljani r. z. z o. z.
 (poleg nunske cerkve).

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. Hranilne vloge se lahko vplačujejo potem poštoček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejeme, proti poroštvi itd. Prodaja srečk drž. razr. loterije.

Paviljon G 161.**Austro - Daimler in Puchwerke A. G.****Zastopstvo: Rudolf Hille**

Ljubljana, Gledališka ulica št. 2.

Osební luksuzní avto:

Austro-Daimler 35 PS.

Puchwerke A. G. 20 PS, tipa XII.

Lokomobila „Ma“ Austro-Daimler 6 PS.
(Zugtriebwagen)Puch-ovo motorno oralo „Excelsior“ 35-40 PS.
(Puchmotorflug)Puch-ov motorni voz za poljsko železnico 4 PS.
(Feldbahnmotorwagen)**Automobili****Motocikli****Kolesa****pneumatika**

in vsi deli in oprema

EN GROS —

— EN DETAIL

J. GOREC**LJUBLJANA**
GOSPOSVETSKA C. 14

Semenj: paviljon H, št. 250.

Kranjska industr. družba**Jesenice-Fužine, Slovenija (Jugoslavija).**

Brzjavni naslov: INDUSTRIJA JESENICE-FUŽINE.

Nase podjetje izdeluje v svojih tovarnah
 na Jesenicah, Javorniku, Dobravi, v Bistrici v Rožu (Mor.)
 razne železarske predmete itd., katere navajamo le
 kot glavne izdelke v naslednjem:

Poluizdelki, železne klade (ingoti), polenasto železo (cagli, pranti, flame in platine).**Valjana žica**, od 5 do 20 mm okrogle ali kvadratne debeline.**Paličasto železo**, tj. betonsko okroglo, od 5 mm debeline dalje; okroglo železo od 5 do 120 mm; kvadratno železo 6 do 110 mm debeline; ploho železo 3 do 30 mm debeline, 10 do 120 mm širine; polokroglo železo 8 do 70 mm širine; kotno železo, enakokrako, 20 do 150 mm kračne širine; železo za okenske okvirje, razpolovično in celo 29 mm višine.**Železo v trakovih, vroče valjeno**, 1 do 5 mm debelo, 10 do 120 mm, 150 in 200 mm široko.**Železo v trakovih, mrzlo valjano**, za zavojne in posebne namene vseh vrst, svitlo, varjeno, pobakreno pocinjeno, 0.06 do 4 mm debeline, 10 do 200 mm širine.**Jamske tračnice**, 50 do 100 mm višine, oz. 5, 6, 8, 9, 13 in 21 kg za tekoči meter.**Surova črna pločevina**, 1 do 21/4 do 35 mm debeline, do 12.000 mm dolg. in 1.700 mm šir.**Fina črna pločevina**, 1 do 21/4 mm debeline, do 4.000 mm dolgoti in 1.300 mm širine.**Vlečene žice**, svitile, žarjene, pocinkane, pobakrene, pocin ene, okrogle; polokrogle, ovalne, kvadratne, šesterokotne itd.; 0.08 do 20 mm debeline, izdelane iz železa in jekla; slednje v vsaki zaželeni trdnosti, dalje žice za knjigoveza (plohe in okrogle, za nitanje itd.).**Vzneti za pohištvo**, navadne, zatočene in zavojljane.**Žičniki vseh vrst**, kakor stavbeni in mizarški žičniki s ploščnato glavo, gladki; žičniki za strešno lepenko in skrilj s posebno veliko glavo; žičniki za vratne in okenske okvirje; stukturni

kaveljčki; nabojniki z zarezo; žičniki za petne podkvice; žičniki za ključavnice, beli s polokroglo glavo; steklarski žičniki; okvirski žičniki; pasni žičniki; tapetniški žičniki, beli in modri; londonski žičniki s polokroglo in koničasto glavo; krepin žičniki, beli; žičniki za podplate; kolarski žebli s krčeno glavo; žičniki z dvojnimi konci; nazobčani žičniki; žičniki z vglobljeno glavo; žičniki z lečasto glavo; obročni; kalupniki; spone s posebno vezanimi konicami; spone za brzjavno žico s konicami žičnikov.

Črevljarski žebli, napetniki rezani iz obročnega železa; mišnjaki, modri in beli, lahki in težki, gladki ali z zvezdnato glavo.**Žične vrvi**, iz topljenega železa in jekla, iz litega jekla, prvovrstnega patentnega jekla za puge, svitile, napojene z mazilom ali pa pocinjene, vrvi za rudniške obrate, za strne zavorne prevoze, navojnevrvi, nosilne in vlačilne vrvi, vrvi za žerjake dvigala, transmisije, vse vrste brodarskih vrvi, vrvice za dviganje obločnic za okenska polkna, žične pletene vrvice vseh konstrukcij, kakor nitne, zložne in križane pletene, kabelske sestave, sestave iz ploščnatih in sukanih niti; dalje z roko šivane vrve trakove vseh širin in jakosti.**Zvonovi iz litega jekla**, melodično in harmonično ubrani v teži 140—4000 kg; posamezni zvonovi, duo, trio, itd. po želji in naročilu. Zvonovi so mnogo cenejši in enakovredno nadomestilo za bronaste zvonove.**Jekleni odlitki vseh vrst**, kakor kolesa za jamska in poljska vozila v teži 15—45 kg; ležišča za železniške vagon; razni strojni deli od 20 do 2000 kg teže, kakor cilindri za hidravlične stiskalnice, ležišča za mostiče, zamahna kolesa za posebno veliko hitrost itd.**Predmeti iz sive litine**, kakor cevi; cilindri; transmisijski in stavbinski odlitki, gonilne plošče za pogon z vrvmi in jermenji; valjarji in razni strojni deli v teži 15 do 8.000 kg, po vzorcih in risbah.**Elektrode**, vsake dimenzije; za električne peči, za izdelovanje kalcijskega karbida, apnenega dišika, jekla, železnih spojin in dr.

Lasni razstavljeni paviljon na ljubljanskem velikem sejmu od 3. do 12. septembra 1921.

Telefon št. 1—67 (Ljubljana).

Brzjavni: Papirnica Vevče.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d.d. v Ljubljani

I. č. centrala: Papirnica v Vevčah, pošta: D. M. v Polju pri Ljubljani. Postaja juž. žel.: Zalog.

Papirnice v Vevčah, papirnica, tvornica celuloze in lesovine v Goričanih in tvornica lesovine v Medvodah.

Mesečno proizvodnje 100 vagonov raznih vrst papirja:

Papir iz tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir. Strojepisni, bankpost-, karton- in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept-meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjeveliki pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzjavni svitki in papir za naustnike (stročnice). Navadni tiskovni kuler in papir za lepake v vseh barvah. Rotacijski tiskovni papir. Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.

Edino najkrajše črte preko HAVRE CHERBOURGA in ANTWERPEN v NEWYORK.

Vozne listke in zadevna pojasnila izdaja edino koncesijonirana potovalna pisarna

=IVAN KRAKER v Ljubljani=

Kolodvorska ulica šte. 41, blizu glavnega kolodvora.

Brzjavni naslov:
Prometna Ljubljana.**Splošna prometna banka**Telefon:
Sl. II in 577.

podružnica v Ljubljani, preje I. C. Mayer. — Ljubljana, Marijin trg šte. 5.

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, pred-
 ujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvu, safe-deposits itd.

Prva žebljarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamni gorici

izdeluje po najnižih cenah vsakovrstne ročno in strojnokovane žeblice, spojke, kljuke, verige in vse druge v njeno stroko spadajoče železne izdelke. --

Ceniki na razpolago! - Na sejmu zastopana v paviljonu štev. 400. - Ceniki na razpolago!

Slovenska gradbena družba z o. z.

LJUBLJANA, tehniška pisarna v tovarni Keršič.

Lastni paviljon, enodružinska stanovanjska hišica, vsebuje: 2 sobi, 1 kabinet, kuhinjo, sobo za služkinjo, kopalno sobico, shrambo. — Zastavljena ploskev 73 m².

Dobavljamo celo leseno konstrukcijo z vsem tesarskim mizarskim, ključavničarskim in kovaškim delom približno en mesec po naročilu; na licu mesta postavljeno v približno 3 tednih.

Cena za 1 m³ zastavljene ploskve 1000 do 2000 K po obliki tlorisa.

ANT. KRISPER Ljubljana

Proizvaja i rezašilja na veliko: razne vrste cipela za decu, devojčice, mladiče, ženske, muške, prostog i finog kvaliteta; za radnike osobito jaka izradba. Papuče po ceni bez konkurencije.

Odeljenje za galanterijsku robu na veliko.

Pletene čipke, sukno, vezivo, razne cipelarске potreštine jedaci pribor. školske potreštine, četke i. t. d. — Export čačkalice.

Priporoča se papirna trgovina
Ivan Gajšek
Ljubljana
ki ima veliko zalogo
vse vrste papirja
trgovske in poslovne knjige, pisarniške in šolske potrebšćine kakor tudi lastno založništvo
šolski izvezkov, Tabor
ki se izdeluje v knjigoveznici
M. BIVIC
Sv. Petra cesta štev. 29
ki izdeluje tudi galanterijska dela

Mehanična vrvarna-terilnica-predilnica

ANTON ŠINKOVEC Kranj - Grosuplje

Centrala Grosuplje.

Telefon Grosuplje 1.

razstavlja svoje izdelke na ljubljanskem velikem semnju, paviljon E, štev. 39, katerega obisk vljudno priporoča.

KLOBUKE IN SLAMNIKE

vseh vrst, od preprostih do najfinejših nudi vedno tovarna klobukov in slamnikov

Franc Cerar
Domžale (Slob).

Izdelki so razstavljeni v paviljonu E, štev. 41.

Fran Ravnikar

mestni tesarski mojster

Ljubljana, Linhartova ulica štev. 25.

Telefon št. 415 — Poštno-čekovni račun 11.428

izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer vodno in nadtalno ter umetno tesarstvo.

Parna žaga in strojne delavnice.

Prevzemam po danih, kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, jezov, hiš, vil ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtnice, verande ter razna druga vrtna arhitektonična dela. Stopnice, dekorativne stropove ter dekorativne stenske opaze. Za razne industrijske stavbe opozarjam zlasti na moje patentirane nosilce za večje proste razpetine od 12—50 m.

:: Razstava v paviljonu za stavbeno stroko in lesno industrijo ::

CIGARETNI, pisarniški in stekleni (gline) papir, stročnice, otročje sesalke, žimnate in usnjate vezalke, glavničke, čistilo (krema), ličilo, mast za usnje, pralno in toaletno milo, fige sveče ter razno galanterijo nudi po najnižjih cenah veletrgovina Osvald Dobeš, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 3087

Parketne deščice

v vsaki množini, hrastove ali bukovove dobavlja in poklada v mestu in na deželi

ANTON BOKAL

Ljubljana, Slomškova ulica 19
Telefon int. 527

Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela, preložitve, hobljanje in likanje starih podov z voskom. Delo točno in solidno.

Najstarejša sedlarska delavnica

JOS. KÖHLER

LJUBLJANA, Dunajska cesta 19.

priporoča izgotovljene konjske opreme ter vse Delo solidno, sedlarske potrebšćine. Cene zmjerne.

Ivan Zakotnik

mestni tesarski mojster, Ljubljana Dunajska cesta 46.
Telefon št. 379.

Vsakovrstna tesarska dela kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike, stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje, itd.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
PARNA ŽAGA — TOVARNA FURNIRJA.

Import

Groslov Čertalič

Export

Ljubljana

Sv. Petra cesta 38

Jugoslavija

Podružnica: Karlovska cesta 30

Trgovina z mešanim blagom na debelo in drobno

Tovarna pletenin in tkanin JOSIP KUNČ in komp. Ljubljana, Poljanski nasip 40

izdeluje berlinske rute, volnene rašil-rute, fantazijske rute, fantazijske šale, angleške športne šale in čepice, svilene modne šale, pletene svilnate samoveznice in naglavne rute (Caehenez).

ZA PLESKARSKA IN LIČARSKA DELA

SE NAJTOPLEJE PRIPOROČA SLAVNEMU
OBČINSTVU IN PREČASTITI DUHOVŠČINI

TONE MALGAJ

PLESKAR IN LIČAR

LJUBLJANA

KOLODVORSKA UL. 6

Važno za gg. obiskovalce velesejma!

našo zalogo na Gosposvetski cesti 10, ker prodamo vsled preselitve trgovine v lastno hišo na Dunajsko cesto 11, vso zalogo po izredno nizkih cenah.

ZALTA & ŽILIČ, trgovina z železnino na debelo in drobno.

Svetujemo Vam, da si ogledate razun že razstavljenega tudi

Obleke

moške, fantovske in deške, mikado, raglane, površnike, kožuhe, jahalne hlače, špecijalitete v otroških oblekah (kostumih) in drugo konfekcijo od najpreprostejšega do najfinijejšega kroja v najboljši izdelavi ter razno sukno, hlače-vino in podloge nabavite najceneje edino le pri konfekcijski industriji

Vdeleženeec Ljubljanskega vzorčnega velesejma.
Paviljon E, oddelek št. 52.

TELEFON štev. 313.

FRANDE

TELEFON štev. 313.

(FRAN DERENDA) Ljubljana, Emonska cesta 8.

POZOR!

na paviljon H, prostor št. 239, kjer razstavlja turška
THE REX Co, Ljubljana

in prvovrstni, svetovno znani pisalni stroj

najnovejši in najboljši
razmnoževalni aparat
UNDERWOOD
OPALOGRAPH
Ne zamudite prilike, si ta dva
pisarn. pripomočka ogledati.

AUG. AGNOLA LJUBLJANA

priporoča svojo zalogo

stekla, porcelana, zrcal, svetilk, okvirov
in vseh v to stroko spadajočih predmetov.
Steklo za okna vseh vrst vedno v zalogi.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu se prijazno naznanja, da se je zlatarska trgovina z delavnico skupaj prevzela in se bode zaloga po ceni in brez carinskih doklad razprodajala, kakor briljanti, zlatnina, srebrnina in china srebro. Lepa darila za vsako priliko. Poročni prstani v vseh oblikah na željo tudi po meri narejeni.

Vsa popravila se ceno in točno v lastni delavnici izvršujejo. Dalje so že čez 30 let v zalogi fini originalni šivalni stroji. Kurz za vezenje brezplačno. Strojno olje na drobno in debelo.

Za obilen obisk se vljudno priporoča

Z velespoštovanjem

Jos. Šelovin - Čuden

preje tvrdka Meisetz-Krepelka

Mestni trg 13.

JOSIP KREGAR

oblastveno preizkušeni mestni tesarski mojster
LJUBLJANA Cesta na Kodeljevo štev. 2 LJUBLJANA

izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela in sicer vodne in nadstalne stavbe ter umetno tesarstvo. Prevzamem po danih kakor tudi lastnih načrtih zgradbo mostov, ježov, hiš, vil, ter razne gospodarske in industrijske stavbe, stolpne strehe, kupole in cerkvena ostrešja, balkone, vrtno utice, verande, ter razna druga vrtna arhitekturna dela. Stopnice, dekorativne stropove, ter dekor. stenske opaže.

Površnike, volnene obleke za gospode, kostume, plašče za dame izdeluje po najnovejših modelih

S. POTOČNIK

v Angliji in Franciji izprašani koncesionirani krojni krojač

Selenburgova ulica št. 6, 1. nadstropje

□ □ □ Zaloga angleškega blaga. Strankam, ki same prinesejo blago, ista postrežba. * Naročila za tujce se izvršujejo tekom 8 dni. Izdelava športnih suknjenih klobukov iz □ □ □ ** vsakega poljubnega blaga. ** □ □ □

Tovarna

čevljev

PETER KOZINA & CO.

TRŽIČ (Slovenija).

Glav. pisarna in zaloga na debelo in drobno, Ljubljana, Breg 20.

Izdeluje čevlje za gospode, dame, dečke, deklice in otroke iz lak-, boks-, ševro-usnja in drugega materiala. Najmodernejše oblike! Najsolidnejši izdelki!

Konkurenčne cene!

Posetite našo razstavo na velesejmu!

INDUS D. D. preje CARL POLLAK

Tovarna usnja in usnjatih izdelkov Kranj, Ljubljana, Vrhnika
Centralna pisarna Ljubljana, Sv. Petra cesta 68. Tel. 528.

I. Industrija usnja.

A. Vegetabilno (čreslostrojeno usnje): kravine, rjave, črne in chagrin, ter za mehove in strehe, kipsi, teletine, ovčine in kozine a) mazane, rjave in črne, b) barvane, za mobilje, tapetiranje in konfekcijo; vachettes: a) za izdelavo dokolenic, barvane ali naravne, b) za izdelavo nogometnih žog, c) za izdelavo razne usnjate konfekcije; svinjine (specialiteta): a) za fino jahalno opremo, barvane ali naravne, b) za kovčge, c) za mobilje in galanterijsko konfekcijo (portemonnais, portefeuilles in knjigoveštvo);	podplati: a) troloženi hrastostrojani podplati, b) vache; crouponi za izdelavo transmissijskih jermenov, a) specialno strojeni (angleški sistem), b) hrastostrojani. B. Chrom-usnje: box-calf, črno in barvano, chevreaux, chevrette, chrom-usnje za izdelavo nogometnih žog, chrom-usnje za izdelavo jermenov. C. Galun-usnje za izdelovanje vezilnih in šivalnih jermenčkov. D. Lak-usnje: box-calf, chevreaux.

II. Industrija usnjatih izdelkov.

A. Čevljarski izdelki: čevlji za strapac, " " rudnike, " " sport in nogomet, " " po vojaškem vzorcu, sandale. B. Konfekcija transmissijskih gonilnih jermenov: specialni stroj, hrastov stroj,	chrom-stroj, jermenci za šivanje in vezanje transmissijskih jermenov. C. Konfekcija za: dokolenice (gamaše), nogometne žoge, torbice, portefeuilles itd. iz vegetabilnega, chrom- in lak-usnja, nahrbtniki, športni pasovi itd., tržne torbice.

Ljubljanski veliki sejem paviljon I št. 302.

Ljubljanski veliki sejem paviljon I št. 302.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 38/I
(začasno v prostorih Zadružne zveze). Telefon št. 21.

Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.

Ekspozitura: BLED. - Interesna skupnost s: Sveopčo Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afiliacijami čez K 50.000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.